

NAPILÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

XXXIV. ÉVFOLYAM
149. SZÁM
ÁRA: 1,20 FORINT
1977. VI. 26.
VASÁRNAP

Mai számunkban:

- A termelés gyakorlatában
Éjszaka is dolgoztunk, meg vasárnap
3. oldal
- Képes Újság-nap
Debrecenben
4. oldal
- Együttműködési megállapodás
a DVSC és a DMTE között
7. oldal
- Tulajdonjog, földhasználat, öröklés
8. oldal
- Debreceni szobrok és domborművek
10. oldal
- A természet politikája
12. oldal
- Emlékezés
Karinthy Frigyesre
12. oldal
- Otthon — család
15. oldal

Szarvasmarha-tenyésztés a HAGE gazdaságaiban

A Hajdúsági Agráripari Egyesülés Tanácsa pénteken Debrecenben a Baromfiipari Vállalatnál tartotta ülését.

Az egyesülés tanácsa áttekintette a szarvasmarha-tenyésztés helyzetét a taggazdaságokban. Tájékoztatót hallgatott meg az állomány nagyságáról, a termelés szintjéről, a nevelés, hizlalás, takarmányozás, az elhelyezés tennivalóiról, az élőmunka-felhasználásról.

A tanács felkérte a taggazdaságokat, hogy az állomány nagyságára és termelési szintjére vonatkozó ajánlásokat építsék be az ágazati technológiába. Állást foglaltak a fajtakérdésben, s feladatult adták az igazgatóságoknak, hogy a tejiparral együtt új tejfeldolgozó üzem tanulmánytervet készítsék el. Fokozottan előtérbe került a gyepterület, valamint a kukoragyári melléktermék hasznosításának lehetősége, s ennek érdekében két kutatóintézetet állítatnak össze programot.

A tanács felkérte továbbá a taggazdaságokat, hogy az üzemi fejlesztési tervekkel egyeztetett szakmunkásképzési és létszámtervet ez év végéig készítsék el, és adják át az igazgatóságoknak az összehangolt intézkedések megtételére.

A HAGE-beruházások határidő előtt való befejezésére munkaveresnyit kezdeményezett a tanács. Az építkezések legjobb brigádjait, dolgozóit megjutalmazták.

ÉK

FORDULÓNAPTÁR

Évekkel ezelőtt, 1877. június 2-án született, és 1928-ban halt meg Géza festő, grafikus művész. 1898-ban Párizsban szerezte meg a művészi oklevelét, majd a francia akadémia tagja lett. Első kiállítása a századik évében a Nemzeti Szalonon volt, majd a Nemzeti Szalonon újabb, több éves párizsi utazását követően a szalonművésztelepre került, ahol Adolfnál, majd Kecskénél, végül Grünwald Bélánál. Ezután Budapesten telepedett le. Ötletgazdagsága, sajátos, eredeti humorral telített, szecessziós stílus plakátjain, a magyar plakátművészet fejlődésére voltak nagy hatással. Díszeleteket is tervezett, és karikatúrákat rajzolt. 1900-ban Berlinben rendezett kiállításán a Király Színház, a rósi Operaszínház, majd a filmgyár szcenikus volt. Lakodalom című baletjét egy évig játszották.

Értékesítő nyerőszámai:
30, 40, 45, 78

Június 27-i tárgynyerésorsoláson a 22. heti nyerők vesznek részt.

ELTÉRŐ Tisztelt Ügyelget, hogy az IBUSZ út- és vízumkirendeltsége között Béke útja 32. számú Ügyfélfogadás: 8-13 szombaton 8-11 óráig.

Ó. Az OTP Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóságának szerinti a 26. fogadási felvett totómérkőzése június 25-én, szombaton 11 óráig tart. Ezért a totómérkőzések nyitva és az alábbiak szerint: Debrecenben a Csaba Darabos utcán szombat 7 óráig 11 óráig tartva a totók, Hajdúszentmihályban és Hajdúszabolcsban viszont zárva maradnak a szelvények beérkezési ideje június 25-én déli 12 óráig.

JÚNIUS 26-ÁN délelőtt 10 órakor a hajdúszabolcsi művelődési központban amatőr képzőművész és zenei tagjainak költészet napjának megünneplését tartják.

LIBRIS. Gyógyszer- és munkatársi jogok rendezését Debrecenben a János utca 4-6. számú joggyűjtőszertárban. A június 27-én délután 2 órakor nyílik és hétköznap 8-20 óra között 9-ig tekinthető meg.

BIZTONSÁGOS VAS- ÉS KÖZLEKEDÉS elősegítésében rendeztek a debreceni állomáson. A rendezvény a központi forgalomirányítás üzemeltetési találatáról, továbbfejlesztéséről lehetőségeiről mutat el előadások. Az előadások részleiből a szakemberek gyakorlati részleteit is részt vettek.

ORSZÁGOS KÖZ- ÉS SZÉPISÉGÜGYI INTÉZET közegészségügyi-járgány állományok szakmunkásképzésénél vizsgálat alá a környezeti zajterhelés fűtőberendezés 40 helyen, és Debrecenben a utcákon és a keves- gyalmas utcákon, valamint új lakótelepeken helyi el műszereket. A területi lakosság segítését kéri a vizsgálathoz.

SOPRONI SÖRGYÁR- egy kísérletet fejeztek meg. Ennek lényege 30 nap helyett egy alatt sörre érlelik az anyagot. A kedvező találat alapján a szentesi gyárban is alkalmazták a technológiát.

POSZTLÁVIÁBAN csütörtök 8,5 százalékkal ma- rnak a légitforgalmi ví- k. A szövetségi piac- és tal a JAT légitársaság decemberben berte- rti kérelmére rendel- el díjak emelését.

Hétköznapi nyár

Beköszöntött a nyár, ural- kodó témává — beszélgetés- ben, levélben, tömegkommun- kációs eszközökben — a speciális nyári dolgok váltak. Ki mikor és hova megy üdülni? Hányan mennek külföldre, hányan érkeznek hozzánk, megfelelő lesz-e vendégeink ellátása, a kiemelt üdülőhe- lyeken mérnek-e majd min- denütt elegendő hőfokú és minőségű sört.

Megkezdődött a szezon, s mi hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy ilyenkor az egész ország egyetlen nagy strand- d, kirándulóhelyé válhat. Holott ez távolról sem így van. Bármilyen kevés szó esik is róluk, az emberek többsé- ge a nyári hónapokban is dolgozik. Az iskolákon kívül még mindig csak az Egyesült Izzó az az üzem, ahol beve- zették az egységes vakáció rendszerét, két hétre bezár- ják az üzemet, addig a kar- bantartók dolgoznak, a töb- biek nyaralhatnak. Másutt viszont a munkának, a terme- lésnek az ügynököknek folyamatosan menni kell. Fü- getlenül attól, hány fokot mu- tatanak a hőmérők.

Az éves tervet egyetlen vál- lalatnál sem úgy készítették el, hogy június közepétől au- gusztus végéig kevesebb fel- adat szerepelne benne, mint az év más hónapjaiban. Ilyen aránytalanságokat a népgaz- daság nem engedhet meg, his- zen a termelés országos mé- retekben összefüggő láncolat. Ha Diósgyőrben nyáron nem termelnének eleget, akkor egy sor vasipari üzemben össze- állna a munka alapanyag- hiány miatt, aminek hatását a következő láncszemet alko- tó üzemben éppen a legter- melekenyebb téli hónapokban éreznék meg. S miközben er- ről beszélünk, nem feledekez- tünk meg a mezőgazdaságról, ahol valóban nem lehet még egyetlen héttel sem el- halasztani a nyári munkákat, de nem csukhatjuk be sza- badságolás miatt a kórháza- kat sem, a MÁV sem szünet- telthet járatokat, s akkor is igencsak bosszankodunk, ha a hivatalban várni kell ügyünk intézésére, mert so- kan vannak szabadságon.

Az élet, a munka nem állt meg a nyári napok eljöttével. A legfontosabb most is ez. Aki szabadságát tölti, élvezze a pihenést, a kikapcsolódást, de a szabadság hetei előtt és után ne higgye, hogy a nyár feljogosít a „lazításra”. Az üdülés, az idegenforgalom na- gyon fontos, az utóbbinak a népgazdasági szerepe sem le- becslendő, a nemzeti jöve- demel zömét azért mégsem vendégkeresletünk, hanem termelőmunkánk révén sze- rezzük. S bármennyire fonto- sak is nekünk a turisták, nem indokolt előnyben részesíteni őket azokkal szemben, akik dolgoznak. Akár arról van szó, hogy a kirándulóhelyek üzleteinek ellátására fordít- sunk-e nagyobb gondot, vagy azokra a falvakra, amelyek- ben most éppen a legnehe- zebb nyári munkákat vég- zik, akár arról, hogy az autó- buszok kirándulókat szállít- sanak-e vagy munkából haza- térő dolgozókat. A nyári hó- napok legfeljebb arra szol- gálthatnak okot, hogy még nagyobb figyelemmel fordul- junk a kánikulában is becsú- llett dolgozók felé.

Kádár János az NSZK-ba látogat

Kádár János, a Magyar Szocialista Munkás- párt Központi Bizottságának első titkára, a Ma- gyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának tagja Helmut Schmidtnek, a Német Szövetségi Köz- tarsaság szövetségi kancellárjának a meghívá- sára a közeljövőben hivatalos látogatást tesz a Német Szövetségi Köztársaságban. (MTI)

Diplomakiosztó ünnepség az Agrártudományi Egyetemen

A Debreceni Agrártudományi Egyetem mezőgazdaság-tudományi egye- temi kara agrármérnök-avató és szakmérnöki diplomakiosztó nyilvános tanácsulésit rendezett június 25-én délelőtt. A tanácsülés az egyetem aulá- jában a Himnusz hangjaival kezdődött.

Dr. Ács Antal egyetemi tanár, rektor megnyitotta a tanácsulés, és kö- szöntötte a megjelenteket — köztük Pocsai Istvánt, a MEDOSZ megyei bi- zottságának titkárát, Karácsony Sándort, a Hajdú-Bihar megyei Tanács mezőgazdasági és élelmiszerügyi osztályának helyettes vezetőjét.

Dr. Pethő Menyhért egyetemi tanár, dékánhelyettes jelentést tett az államvizsgáról a nyilvános tanácsülésen, majd a mérnök- és szakmérnök- jelöltek felavatója következett. Dr. Sziki Gusztáv egyetemi tanár, dékán az eskü letelelé után mérnökké, illetve szakmérnökké avatta a végzett hallgatókat.

Mérnöki diplomát kapott a nappali tagozaton: Almássy István, Antal László, Asztalos Sándor, Atkari János, Agoston József, Bacsóka Klára, Bakk József, Balajthy Kálmán, Balogh Ferenc, Balogh Sándor, Batai István, Bálint István, Bárány László, Berkes Marianna, Biró József, Bodnár József, Bodnár Sarolta, Bogdán Imre, Bojtár Irén, Bokodi István, Bódis Zoltán, Czingula Sándor, Csáki Gyula, Csintalan János, Csukás Agnes, Dári Katalin, Deák Éva, Deme András, Demeter László, Dragon János, Ekedés Sándor, Elek Tibor, Ekés Irén, Fazekas Miklós, Fehér Sándor, Fekete János, Fodor György, Faud Kamel, Gál Erzsébet, Gergely László, Gombási Pál, Gönczi Sándor, Görgeyi László, Gyarmati János, Halász András, Halász Márta, Harangi Sándor, Hatvani István, Haverla Magdolna, Holb Gabriella, Hüse Ferenc, Illés Judit, Jerezben Mária, Jobbágy Iлона, Juhász István, Juhász Tibor, Kalmár Péter, Kállal Ferenc, Kiss László, Kiss Miklós, Kiss Tibor, Klusitcá- nyi Zoltán, Konecz Tibor, Konecsny All- ce, Kovács Gabriella, Korödi Irén, Krén László, László Imre, Le Ngoc Thanh, Lendvai Átilia, Lévay László, Lócs István, Ludmány László, Makrai Fe- renc, Makray Sándor, Marosi Anikó, Megyeri Éva, Mercs György, Mester Já- nos, Mészáros Judit, Mészáros József, Monoki László, Muszkán István, Nagy Árpád, Nagy László, Nagy Miklós, Nagy Sándor, Nagy Zsolt, Oláh György, Orosz József, Pálfi István, Pezovóczy Imre, Pécsy István, Pintér János, Puszkás Di- dikó, Pusztai Béla, Sári Elek, Sári La- jos, Sebestény Zoltán, Soltész István, Soós Géza, Szabó I. Béla, Szabó II. Béla, Szabó István, Szabó Sándor, Szabó Zo- lán, Szathmári László, Szentesi Ferenc, Szénegi László, Szilágyi László, Sziták Béla, Tar Béla, Torda László, Tozsa Ti- bor, Tyetyik László, Vass Gyula, Vida Szűcs Gyöngyike, Voldia Sándor, Witt- ner Ferenc.

Tanévzáró a Kossuth Egyetemen

Szombaton délelőtt 11 órakor a Himnusz hangjaival kezdődött a Kossuth Lajos Tudományegyetem tanévzáró és diplomakiosztó nyilvános tanácsulése. A tanácsülés el- nökségében foglalt helyet **Fülöp Já- nos**, a megyei pártbizottság titkára **Bartha István**, a városi pártbizottság titkára és **Szöllősy Gyula**, a megyei tanács elnökhelyettese.

Dr. Kónya István, az egyetem rektora üdvözölte a megjelenteket, majd előbb **dr. Gorilovics Tivadart**, a Bölcsészettudományi Kar dékán- helyettesét, utána pedig **dr. Daróczi Zoltánt**, a Természettudományi Kar dékánját kérte, számonkérjen be a tanácsülésnek a karokon államvizs- gát tett jelöltek eredményeiről.

A beszámoló után dr. Kónya István rektor mondott tanévzáró beszédet, az egyetem rektori dicsé- retben részesült dolgozóinak, vala- mint a pályamunkájukkal díjat nyert diákok nevét sorolta fel. Ez- után dr. Kiss Sándor, az egyetem KISZ-titkára szölt a végzett hall- gatókhoz.

Miután a KISZ-titkár búcsúzó beszéde véget ért, kezdetét vette a tanácsülés legünnepelesebb aktu- sa. Először a Bölcsészettudományi Kar dékánhelyettese, majd a Ter- mészetudományi Kar dékánja nyújtotta át a végzett hallgatóknak az okleveleket, illetve az arra érde- meseknek a Kiváló Egyetemi Mun- kéért emléklapokat.

Mérnöki diplomát kapott levelező ta- gozaton: Anga János, Bacskai Imre, Ba- rcsi Béla, Bartos Katalin, Bartos István, Besztercezy László, Bodnár Mihály, Bo- lyás István, Csorvási Gyula, Csáke Zo- lán, David Imre, Demkó István, Dienes Jenő, Erdély Zoltán, Fogarasi Márton, Györfly Villám András, Gyuricza Mik- lós, Halász László, Halász Székely- hid Édi, Hálóssy Béla, Horváth Zoltán, Kelemen Gábor, Kiss Sándor, Kiss Sán- dorné, Kovács Antal, Kovács Gézané, Kolyuth Lajosné, Kötéles Agoston, Krizslicz Lajos, Látóczki Bálint, Lengyel László, Lehner Györgyné, Magyar Zoltán, Márki András, Menyhárt András, Molnár János, Nagy Béla, Nagy Mik- lós, Nemes József, Oláh György, Ordog Jakab, Pukovics Mihály, Szikszai Pé- ter, Simon Attila, Simon László, Szilá- gyi János, Szilovecz Géza, Szűcs István, Szűcs András, Sztanó Imre, Tarpai Gyu- la, Timánndi Istvánné, Timár Benedek, Tomasovszky János, Torday László, Tóth András L., Tóth András II., Tóth

Dr. Kónya István ünnepi beszédét tartja

A BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KARON oklevelet kaptak: Aranyosi Anna, Ke- reki Eszter, Kiss Katalin, Kulcsár Ist- ván, Mámárossi Judit, Maros Miklós, Nagy Éva, Pinczés István, Rác István, Somlai Márta, Szívós Márta, Kálmán Péter, Katona Éva, Vasas Iлона, Versé- nyi Judit, János István, Petruska Ma- gdolna, Szabolcsi Eszter, Tóth Mária, Berta Erzsébet, Nagy Róbert, Gajdóc- ki Zauza, Kovács Éva, Makai Erzsébet, Nagy Mária, Orosz Géza Tamás, So-

(Folytatás a 2. oldalon)

Tanévzáró a Kossuth Egyetemen

(Folytatás az 1. oldalról)

Katalin, Kovács Imre, Mazsu János, Mikó Gyula, Pataki Magdolna, Rákosi Judit, Szabó Ipolya, Varga Éva, Varga Judit, Bíró Katalin, Farkas Mária, Emőke, Feke Erzsébet, Jakó Marianna, Katona Endre, Kóvér Katalin, Szederényi Áida, Bogárné Zoltán, Czigány István, Cséh Edit, Farkas Ágota, Fazekas Klára, Horváth István, Hóbor József, Kapusi Zsuzsa, Kereskenyi Miklós, Mohos Mária, Monostori Tibor, Surányi András, Tili Mária, Vadász István, Veres Amália, Erdélyi Ágnes, Ferdemayer Katalin, Fülöp Mária, Szentgyörgyi Gabriella, Tulók Mária, Szabó Mária, Török Zsuzsanna, Antalí Krisztina, Héja Olga, Szabó Rita, Bene Zsuzsa, Fodor Margit, Hací László, Hrodó Anna, Kapusi Katalin, Kertész Margit, Kuremszki Éva, Maté Tünde, Melcer Iona, Mézáros Iona, Székely Éva, Sziklai Katalin, Szilágyi Erzsébet, Szűcs Judit, Vojuczy Krisztina, Fagyas Iona, Hídegy Imre, Majdán János, Tomori Klára, Juhász Ágnes, Sztrinkó István, Zerebényi Erika, Erdős Katalin, Igdi Tamara, Kövesi Éva, Lazarovits Margit, Pók Mária, Sárosy Iren, Bárony Iren, Császár Éva, Balogh Mária, Branczei Erzsébet, Cszmadia Zsuzsa, Kocsis Erzsébet, Nagy Teréz, Sipos Ildikó, Szántó Hajnalika, Szilágyi Margit, Várnay Judit, Sipos Zoltán, Hatvani Éva, Lengyel Gi-

csó Zsuzsa, Balogh Iona, Bányai Edit, Bereczky Katalin, Bodnár Éva, Czako Rozália, Csererényi Mária, Dancs Ella, Fodor Ferenc, Fodor Judit, Garami Anna, Gál Edit, Ipolya György, Tivadar, Heiszman János, Herelai Éva, Katona Erzsébet, Kátai Ferenc, Kiss Gábor, Kiss Klára, Kertes Erzsébet, Kotta József, Laskay Erzsébet, Madács Mária, Magassy Ágnes, Miskolci Erzsébet, Nagy Katalin, Petis Gizella, Pinter Erzsébet, Szabó Mihály, Szalóki Gizella, Szikszay Endre, Szilágyi Erzsébet, Szirma Mária, Szőke Sarolta, Tajti Éva, Tóth Csilla, Tóth Mária, Tóvis Julianna, Vass Ágnes, Adám Árpád, Bencsik Iren, Bencsik Zsuzsanna, Bodó Éva Judit, Górbéhenyi Ágnes, Fekete Iona, Górbé Mihály, Hadházi András, Halmi Iona, Heim Mária, Homolya Lajos, Hoffmann Mária, Horváth Gertrúd, Káveczki Iona, Kozma Mihály, Kovács Éva, Laskay Mária, Lázó Mária, Lóránt Gábor, Matócsy Kálmán, Nagy Irma, Pálkás Béla, Pesti Mária, Raisz Andrea, Sallai Piroška, Sikó Katalin, Szabolcsi Zsuzsa, Szabó Mária, Szarvadi Katalin, Szűcs Anna, Török Katalin, Turcsáni Aranka, Zámbozsky Ferenc, Balaton Irén, Bertalan Mária, Gaál Tibor, Horzsa Ágnes, Jégh Erika, Juhász Iona, Katona Gábor, Klepp Zsuzsanna, Nagy Ágnes, Vadas Ágnes, Vass Joachim, Váradai Magdolna, Veszta Judit, Harsányi Magdolna, Bak Iren, Beres Csilla, Bíró

zella, Nagy Sára, Szabó Ágnes, Tar Katalin, Csorba Péter, Svajda József, Janó Ágnes, Czifra Julianna.

A BOLCSÉSZETTUDOMÁNYI KAR levelező tagozatán oklevelet kaptak: Babics Ágota, Bal István, Erdős Mihály, Gazda László, Jeney István, Kiss Gyuláné, Miklós Gyuláné, Sebestény Miklós, Stumpf Péter, Turányi István, Sivadó Sándorné, Mille Mária, Balsai Lajosné, Bördás Lajos, Iszály László, dr. Kahler Frigyes, Tenke Sándor, Várfalvi József, Erdéi Sándor, Éva Erzsébet, Fazekas Sándorné, Gál Róza, Kadas Attiláné, dr. Kemény Viktorné, dr. Kisfaludi Ferencné, Koós András, Mán Éva, Molnár Mátysné, Farkasné Periakó Edit, Róza Sándorné, dr. Sarkadi Nagy Barnabé, Simon Sándor, Sikpeckyi Gyuláné, Tóth András, Varga Gyula, Péchy Judit, dr. Apróné dr. Laczó Katalin, Ballpap Ferenc, Bárdos István, Csabay Gábor Attila, Csernos Ferenc, Dénes István, Egyed Albertné, Gyapal Jánosné, Homonnay Nándorné, Jónás Zoltán, Juhász Jenőné, Kakuk Jenő, Kiss Ferencné, Kóvics Szabolcs Éva, Kruzsely Károly, Megyeri Zsoltné, Merő Béla, Pál Miklós, Sándor László, Suta Györgyné, Szabó Csaba, Szabó Csabáné, Szógi Ágnes, Tóth Attila, Urbán Gyula, dr. Vitos Zoltán, Vujovich Zoltán, Beck György, Kiss Ferenc, Bana István, Bural István, Dalla Ferencné, Elek Elemérné, Gaál Sándor, Király Attila, Király József, Kormos Ambrus, Kovács Gyula, Kovács János, Kóvári László, Krasznai Gáborné, Luda Miklós, Nagy Imre, Nagy Károly, Németh Lászlóné, Patay István, Pataki József, Pocsai Dezső, Szilárd, Koppányi Ferencné, Kulcsár Balázs, Ludászló Lajosné, Szekeres Tamásné, Vmírjáncsi József, Zsifrossy Árpád, Juhász Józsefné, Veréb József, Pándi Kiss Margit, Gebel Sándorné, Grünwald Éva, Petis Jánosné.

Margit, Bogárné Gabriella, Gaál Iona, Győre Károly, Gyulai Iván, Harmati Éva, Hegedűs Mária, Jakab Katalin, Juhász Iona, Kalászi Pál, Kenyeres Erzsébet, Kovács Imre, Lakatos Erzsébet, Mars Mária, Marosvölgyi Anna, Nagy Ildikó, Nagy János, Nagy Mária, Papp Antónia, Papp Valéria, Pecsénye Katalin, Portó Judit, Sándor Iren, Soltész Mária, Székely Péter, Úveges Katalin, Jenel Florence, Botos Margit, Földesi Mária, Légrádi Anna, Pálfi Judit, Pinter Mária, Szabó Erzsébet, Tóth Mária, Kovács Anna, Körömenyi Sándor, Millner Éva, Sós Zsuzsanna, Szentmiklósy Eleonóra, Beke Imre, Gyarmati Edit, Hajdú Béla, Hamvas István, Juhász László, Kibéki Tibor, Kincs Béla, Szomolai Ernő, Tócsy Zoltán, Tóth Péter, Varga Éva, Végh János, Ágoston Mária, Barchát László, Balogh Zoltán, Bárdi Károly, Belicza Éva, Béli Gyula, Bogárné Katalin, Bóna Andor, Czifrák András, Csercsik Ferenc, Csige László, Csuhaj Várjú Erzsébet, Dvorszky László, Fülöp Ildikó, Galamb Gábor, Héri Géza, Hípnyik Mária, Homoky Erzsébet, Hipszár József, Juhász Mária, Kanizsai Erzsébet, Karaba Zsuzsanna, Kámán At-

tila, Kiss Iren, Kormos Kornélia, Kozma György, Kupai Zoltán, Losonczy István, Nagy Gábor, Nagy István, Németh Márta, Papp Gyula, Róza György, Sajtós Iona, Simon András, Simon Barna, Szabó Livia, Szabó János, Szedmak Éva, Szilas Erzsébet, Tóth Anna, Tóth Róza, Várterész Magdolna, Végső János, To Xuan Luoc, Nguyen Cahn Luong, Nguyen Quang Vinh, Arany István, Balogh Anikó, Bata Gyula, Bányai István, Csányi Molnár Erzsébet, Cseryenyák Erzsébet, Csibi Irma, Deák Zsuzsanna, Debreczeni Ferenc, Farkas Iona, Fülöp Olga, Gáspár Vilmos, Gévay Gábor, Harman Béla, Imre János, Juhász Tibor, Kapusztai Edit, Kas Eleonóra, Kathó Ágnes, Káldi Imre, Kisari Tamás, Kiss András, Kovács Zoltán, Krausz Zoltán, Kurucz Béla, Laczkó Aranka, Lakatos Katalin, Mille Gabriella, Nagy László, Nagy Tibor, Nagy Zoltán, Pekár Ferenc, Pálka Imre, Szabó Gabriella, Szurmai Zoltán, Timár Erzsébet, Timár Tibor, Tóth Lajos, Törő Tibor, Vágó Imre, Velki István, Villimi József, Virágh László.

A TERMÉSZETTUDOMÁNYI KAR levelező tagozatán oklevelet kaptak: Bán Andrásné, Borbély Jánosné, Böczén László, Cseh János, Greman Józsefné, Goda Marietta, Gránitz Erzsébet, Kalácska József, Kóródné Dublinczki Iona, Nagy István, Nagy Sándor, Miklós Júlia, Oszkó Károly, Pócs György, Várszegi János, Vig Miklós, Ivás Ferenc, Hun Józsefné, dr. Irinyi Gáborné, Katona Zoltán, Krakkó Endréné, Krigovszki Józsefné, Pál Jura, Takács Ferenc, Zöld Lajosné, Bakalár Sándorné, Balika Gyuláné, Debreczeni Pálné, Fazekas Mária, Frankó Istvánné, Juhászné Engel Katalin, Góra Istvánné, Kása Imre, Szabó Gabriella, Szurmai Zoltán, Timár Erzsébet, Timár Tibor, Tóth Lajos, Törő Tibor, Vágó Imre, Velki István, Villimi József, Virágh László.

A Kossuth Lajos Tudományegyetem tanévzáró és diplomakiosztó nyilvános tanácsulása az Internacionálé hangjaival ért véget.

A debreceni járás vöröskeresztes küldöttéi

Járási vöröskeresztes küldöttéi Debrecenben

Június 25-én délelőtt 9 órai kezdettel rendezték meg a debreceni járási vöröskeresztes és küldöttválasztó vöröskeresztes értekezletet a Löwy Sándor Uttróházban.

A küldöttéi értekezleten megjelent Véghe Lajos, az MSZMP járási bizottságának titkára, Velikov Ivanovné, a Magyar Vöröskereszt országos vezetőségének főmunkatársa, Herczku Józsefné, a Vöröskereszt megyei titkára.

A megjelenteket köszöntötte és a küldöttéi értekezletet megnyitotta Szabó Károly, a Hajdú-Bihar megyei Tanács járási Hivatalának művelődési osztályvezető-helyettese, majd Jilk Gyula járási vöröskeresztes titkár számolt be a munkáról. Beszédében megállapította: — A járás gazdasági, szociális,

kulturális fejlődésének tendenciája jó irányú. Jelentős erőfeszítések történtek az egészségügyi ellátás javítására, javult a betegellátás, a gyógyító és megelőző munka színvonala. Szakszerűbb lett az anyai és csecsemővédelem, javult a közegészségügyi és járványügyi helyzet. Tovább szélesedett az egészségügyi felvilágosító tevékenység. Mindezek ellenére a járás egészségügyi helyzete csak mérsékeltan fejlődött. Nincs elég körzeti orvos és védőnő.

Szót arról, hogy a Vöröskereszt munkája az elmúlt évben a járásban jelentősen fejlődött. Növekedett a Vöröskereszt tömegbázisa, nagyobb jelentőséget kapott az ifjúsági vöröskeresztes munka. A hagyományos tevékenységek mellett előtérbe került a családvédelem, a népesedéspolitikai határozat végrehajtásának segítése, az idős korúakról való gondoskodás.

A népesedéspolitikai célok megvalósításának segítésére tanfolyamokat szerveztek (szülők iskolája, nagylányok iskolája, a családi élet iskolája, csecsemőgondozás), Hajdúsámszonban, Nyíradonyban és Nyírmartonfalván anyák klubját indították, ahol ismereteket nyújtottak a leendő édesanyáknak.

A debreceni járási Vöröskereszt a gyermek- és ifjúságvédelem területén is fejtejt ki tevékenységet. Az idős korúakkal való törődést kiemelten kezelték. Lebonyolították az Idősek hete a közlekedésben elnevezésű akcióit, filmvetítéseket, előadásokat tartottak a szociális otthonokban, öregek napközi otthonaiban.

Magas volt az egészségügyi felvilágosító előadások száma. 1976-ban több mint 13 ezren hallgattak felvilágosító tájékoztatást. A megyei egészségnevelési csoporttal közösen sikeres egészségügyi napokat, heteket szerveztek Balmazújvárosban, Ebesen, Vámospercsén, Polgáron.

A vérado mozgalomban a járás csak mérsékelt fejlődést ért el, 1976-ban 4438 fő adott 1498 liter vért. Célul tűzték ki a vöröskeresztes szervezetek a vérados fokozását.

A négyévi munka értékelése után Jilk Gyula a jövő feladatairól szövelt, majd megválasztották a járási vezetőséget. A vezetőség elnöke dr. Jámber Endre, alelnöke dr. Tóth Istvánné, titkára Jilk Gyula. Az értekezlet résztvevői megválasztották a megyei értekezletre a küldötteket. A legjobb munkát végző vöröskeresztesek kitüntetésben részesültek.

Július 1-től jár az egységes, felemelt műszakpótlék

A Minisztérium határozata alapján július 1-én vezetik be azoknak a fizikai dolgozóknak és a termelői közvetlenül irányítóknak az egységes, felemelt műszakpótlékát, akik az élelmiszer-kiskereskedelemben vagy a vendéglátásban több műszakban végzik munkájukat. Ezek a dolgozók július 1-től a délutáni műszakban egységesen 20, az éjszakai műszakban 40 százalékos pótlékot kapnak, és további 10 százalékos pótlék jár azoknak, akik folytonos munkarendben dolgoznak.

A műszakpótlék emeléséhez az állam anyagilag is jelentékeny mértékben hozzájárul. Minden olyan ipari, élelmiszer-kiskereskedelmi és vendéglátó vállalat megváltozott állami támogatást kap, ahol II-III. műszakban teljesített munkanapok aránya 1976-ban elérte a teljesített összes munkanap 8 százalékát. Ahol ugyanis ennél kisebb mértékben alkalmazzák a több műszakot, ott a vállalatoknak nem okozhat nagyobb gondot a műszakpótlék emelése, mert ezeken a helyeken az emelés szorossága beáramlik még az egy százaléktól sem éri el.

Mint a Munkügyi Minisztériumban elmondták, a vállalatok hivatalos statisztikai jelentés alapján állapították meg, hogy az adott helyen milyen arányokban foglalkoztatják a fizikai dolgozókat több műszakban, s a számítógépek ennek alapján összegezték, hogy egy-egy vállalatnak mekkora állami támogatás jár. Az ágazati minisztériumok, felügyeleti szervek már tájékoztatták vállalatokat ezekről az összegekről és az elszámolás módjáról is, így a magasabb műszakpótlékot a vállalatok már a július 1-vel zavarlatlanul kifizethetik. A pótlékemeléshez mintegy 1500 vállalatnak évi 1,8 milliárd forint támogatást nyújt az állam, vagyis az emelésnek több mint kétharmada a költségvetésből finanszírozható.

Természetesen előfordulhat, hogy valamely vállalatnál — például átszerve-

zés miatt — az utóbbi időben lényegesen megváltozott a több műszakosok aránya, amit a támogatás összegének kiszámításakor még nem tudtak figyelembe venni. Ilyen esetekben az ágazati minisztériummal kell a vállalatnak konzultálnia. Olyan eseteket természetesen a minisztériumok nem vehetnek figyelembe, amikor a vállalat beosztásának akár feltétlenül olyan dolgozókat, akiket korábban „tevédebből” egyeb kategóriába sorolt. Viszont lehetőség van arra, hogy az ágazati miniszter továbbra is nagyobb pótlékot engedélyezzen azok részére, akik eddig is a mostantól kötelezőnél nagyobb pótlékot kaptak.

A Munkügyi Minisztériumban rámutatnak, hogy a vállalatoknál helyesen teszik, ha alaposan áttanulmányozzák a műszakpótlék egységesítésével és emelésével kapcsolatos minisztériumi határozatot. Ebből ugyanis kitűnik, hogy mely ágazatokban, s hogy csupán a több műszakban foglalkoztatott fizikai dolgozók és közvetlen termelésirányítók műszakpótléka emelkedik. Nem emelkedik tehát azoknak a pótléka, akik egy műszakban dolgoznak, mint például az éjjeliőrök. Annak eldöntésére pedig, hogy ki számít fizikai dolgozóknak, egyértelmű eligazítást ad maga a munka jellege, a besorolásról szóló okmány. Ennekivül a vállalatoknál rendelkezésre áll a Foglalkozások egységes osztályozási rendszere című KSH-kiadvány, amely munkakörök szerint felsorolja, hogy mely munka milyen kategóriába tartozik.

Az ipari dolgozók esetében még egyszerűbb a helyzet, mert itt a műszakpótlék arra a körre vonatkozik, amelyet 1973-ban a munkabéremelés is érintett. A változás csak annyi, hogy az emelés most nemcsak az állami vállalatokra, hanem a szövetkezetekre is kiterjed.

A vállalat és a dolgozók közötti vitás esetekben a munkügyi döntőbizottsághoz kell fordulni. (MTI)

Ünnepélyes tanévzárás a Szakmunkások Középiszkolájában

Ünnepélyes tanévzárót tartottak június 25-én délelőtt fél 10 órai kezdettel Debrecenben, a 109-es számú Csonkai Vitéz Mihály Ipari Szakmunkásképző Intézet keretében működő Szakmunkások Középiszkolájában. 1974 szeptemberében kezdődött az oktatás. Ebben az esztendőben kaptak itt először érettségi bizonyítványt a hallgatók.

Az ünnepélyes tanévzárón Gyenes Sándor igazgató mondott beszédet. Szót arról, hogy szükségessé vált ez a fajta iskolatípus kialakítása, hiszen a kor követelménye, hogy a szakmunkások is magas szintű általános műveltséggel rendelkezzenek. A fejlődés megkívánja, hogy minél többen jussanak el a középiszkolai végzettség megszerzéséhez.

Ebben az évben 244 szakmunkás tett sikeres érettségi vizsgát. A munka, a család gondja mellett tanultak, hogy gyarapítsák tudásukat. Az ünnepélyes tanévzáró keretében nyújtotta át Gyenes Sándor igazgató a 244 hallgató érettségi bizonyítványát.

Az érettségizett szakmunkások

A Hajdú megyei ipari Vállalat új ipari szakközépiskola a műszaki főiskola és gatói. A magasépítő kolai tanulóknak 24-es sporttelepnek építének, az építőgépek gépjármű és tmk-üzem korlati oktatás a közben történik úgy szakmunkás is részt lati munkában. T kőműves oktatóknak, nulók csak szakmunk

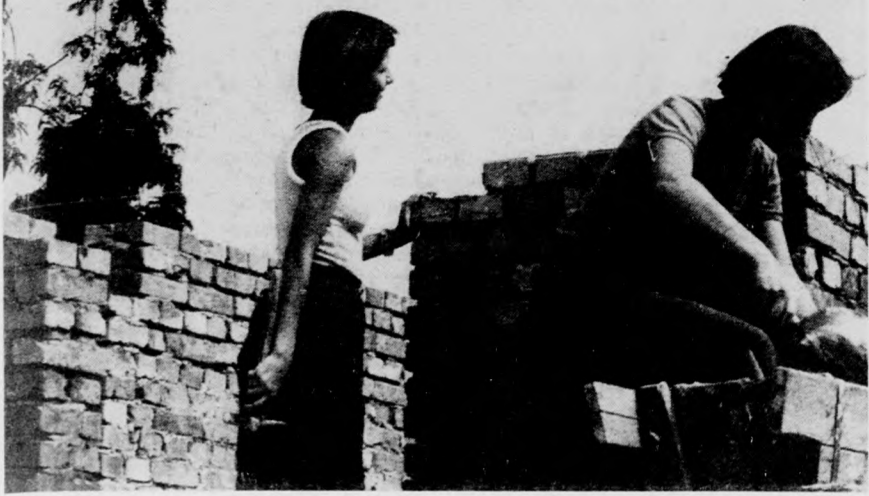
Sólyom Imre t ségének: este né ha lefekszik, cs órát, éjfélkor m földre, szőljön hazamegy, hajna heni a derekából gelle kell az erf dás meg minden vár minden ura lyom Imre az a gátaly tisztartó sági inasa.

Dolgozott napj gesére, nem k körül munkában jára engedték, mikor látogathat ben — mások k titkolva — Szak dalmi gépész. M mincban volt a gép, meg a nagy állatoknak segí megérkezett a F herr traktor. Ga cséplővel, eleva inasnak megtets zadó pofogés, ki den alkalmat, ho gort kössön a be keréküvel. Erre alkalomnak a S sűrű esteli látog

Szakács úr há Megmutatott m A csavarok, kar d eltetését, de n felett uralkodó, embert eltöltő n Senki nem mon nek, hogy fél é gépész által ná hagyott munkát tól. Örült annak azt teszi, amit éppen akar, od kívánja, abba éles vassal, ame

Nem is volt é amíg egyszer Ta vette az inas kal ténnt ugyanis, hó vekedő lánya é nek. Ahhoz p kell, amit a je

termelés gyakorlatában

A Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat új munkásai építőipari szakközépiskolai tanulók, és a műszaki főiskola és egyetem hallgatói. A magasépítő szakközépiskolai tanulók 24-en már a DMTE sporttelepének építkezésén dolgoznak, az építőgépészek a házigyár gépjármű és traktor-üzemében. A gyakorlati oktatás a termelőmunka közben történik úgy, hogy kijelölt szakmunkás is részt vesz a gyakorlati munkában. Természetesen a kőműves oktatókkal együtt. A tanulók csak szakmunkáival foglalkoz-

nak, nem osztják őket be állványozók, fokozott veszéllyel járó, nagy magasságban végzendő munkára. Olyan feladatot sem bíznak rájuk, amelyet kellő szakértelem hiányában nem végezhetnek. Munkaidejük reggel fél héttől délután fél kettőig tart az első osztályosoknak, a második és harmadik osztályosoknak délután 4 óráig kell falat rakniuk, maltart keverniük. Minden szombat szabad. E nyári termelési gyakorlatot a HÁEV bérezi is. Amennyiben az elvégzett munka bére órabérük összegét megha-

ladja, ezt az összeget mint teljesítménybért fizetik ki.

A műszaki főiskola hallgatói a Mester utcai lakótelep üzletházánál építkeznek, falaznak, ajtókat állítanak be, betonoznak; a házigyár gépészetéhez, a gépgazdasági osztályhoz az építőgépész főiskolai hallgatók kerültek. Foglalkozásuk ideje alatt attól függően kapnak ösztöndíjat, hogy milyen volt a végzett munka, azt milyen jeggyel értékelték. A jelesek 1300 forintot, a jók 1100 forintot, a közepesek 1000 forintot, az elégségesek 900 forintot vehetnek majd kézhez. Az építőgépész hallgatók ösztöndíját a főiskola fizeti a nyári termelési gyakorlat idejére is.

A műszaki egyetemi hallgatókat az Újkert, a művelődési ház, a Bartók Béla úti kórház építkezéseire osztották be négyhetes munkára. Ők az egyetem irányelvei szerint önálló feladatokat végeznek. Végzett munkájukat szerint kapják meg ők is ösztöndíjukat. A jelesek 2000, a négyesek 1800, a közepesek 1600, az elégségesek 1500 forintot kapnak majd a gyakorlat utolsó munkanapján. A közgazdasági szakközépiskolások tanulók, a harmadévesek nyári termelési gyakorlatukat már befejezték. Fotó: Kószeghy.

Sólyom Imre meghagyta a feleségének: este ne fekdjön le, vagy ha lefekszik, csörgőre húzza az órát, éjféltkor meg jöjjön ki a földre, szöjjön neki. Akkor majd hazamegy, hajnali öt óráig kipi-heni a derekából a zötyögést. Reggelre kell az erő: favágás, vízhozás meg minden egyéb vár rá, ami vár minden urasági cselédre. Sólyom Imre az volt, urasági inas, a gatyáji tisztartó, Talabér úr urasági inasa.

Dolgozott nappal az úr megelégedésére, nem volt hiba a ház körüli munkában. Este, amikor újjára engedték, rögtön azt nézte, mikor látogathatja meg a műhelyben — mások kíváncsi szemétől titkolva — Szakács urat, az uradalmi gépész. Már kilenszázharmincban volt a birtokon egy tüzes gép, meg a nagy Stock-motor is az állatoknak segített, de rövidesen megérkezett a H-32-es, a Hofherr traktor. Garnitúrával, persze, cséplővel, elevátorral, ekével. Az inasnak megtetszett az erőteljű duzzadó pöfögés, kihasználta hát minden alkalmat, hogy közel barátságot kössön a benzinevő kőrmös kerekével. Erre pedig a legjobb alkalomnak a Szakács úrhoz tett sűrű esteli látogatás bizonyult.

Szakács úr hajlott a dologra. Megmutatott mindent az inasnak. A csavarok, karok, kerekék rendeltetését, de megmutatta a gép felett uralkodó, a gépet irányító embert eltöltő nagyszerű érzést is. Senki nem mondta Sólyom Imrénnek, hogy fél éjszaka folytassa a gépész által napnyugtakor abba-hagyott munkát — ment ő magától. Örült annak, hogy a Hofherr azt teszi, amit ő, az urasági inas éppen akar, oda fordul, ahová ő kívánja, abba a földre hasít az éles vassal, amelyet ő választ.

Nem is volt ebből semmi baj, amíg egyszer Talabér úr híret nem vette az inas kalandozásának. Történt ugyanis, hogy Szakács úr növekedő lánya elszegődött cselédnek. Ahhoz pedig cselédkönyv kell, amit a jegyző ad. A jegyző

„ÉJSZAKA IS DOLGOZTUNK MEG VASÁRNAP...”

meg Szerepen, a szomszéd faluban (merthogy történetünk színhelye Sárrétudvari) végezte dolgát. Dolgoidban szabadságot kért. Eppen nem volt szokás, így aztán ravaszághoz kellett folyamodni. Megbeszélte a gépész meg az inas: a kora reggeli munka végétével Sólyom Imre kiszalad a földre — a határ széle Szerep alá húzódtott —, s amíg a cselédkönyv ki nem állították, a Hofherrrel ő mélyíti a barázdákat.

Úgy történt minden, ahogy előre kitervelték, az inas büszkén kormányozta a pöfögő paripát, amikor szalad a feleség: gyere, Imre, gyorsan, hívat az úr!

Mert elseje volt akkor, a leltárt kellett küldeni a gróf pesti irodájába — dr. Horváth László ügyvéd, Revitzky utca 5-7. —, miből mennyi van még, állat hullott-e el? Egy kitöltött papírost kihúzni a fiókos szekrényből, az úr képtelen volt erre.

— Ki parancsol neked, a gépész vagy én? — támadt a szobába lépő inasra. De gyorsan megenyhült, amikor megtudta, milyen ügyesen dolgozik az inas a traktorral. Úgyannyira, hogy amikor harminckilencben személyautót vett az uradalom, Sólyom Imre lett az urasági sofőr.

Teltek az évek, Sólyom Imre élte a gatyálpusztai cselédek életét. Talán tovább élhetett a dolgos hétköznapok egyhangú, néha mégis oly boldogító szokásai között. Jött a második világháború ember-éretté, s úgy látott, Sólyom Imre elkerüli a frontnak nevezett megszárszékét. Egy korábbi betegség mentette meg a behívótól — legénykorában romlott meg a mája, s a baj örökre maradó nyomot hagyott. Sólyom Imrét időnként behívták

néhány napos kiképzésre — végveszély esetén mindenkiere szükség lehet —, majd hazaküldték a családjához, a munkájához. És Sólyom Imre hol itt, hol ott, de kereste családjának a kenyeret, reménykedve, hogy mihamarabb véget ér a háború.

S a háború csak nem mondott le az urasági inas részvételéről. 1944. április 5-én bevonult, s a közeli napokban már indult a túzóvonal felé, mint a 116-os tábori kórház gépkocsivezetője. Mint ahogy a legtöbb második világháborús katonát, őt sem kerülték el a váratlan kalandok, amelyek végső kimenetelét még csak sejtteni sem lehetett. Akkoriban a bizonytalanság volt az úr. A bevonulása napján a traktoros-inas sem gondolta, hogy rövidesen újra a műtőasztalra kerül — ezúttal a vakbélből szabadítják meg. S az sem igen fordult meg a fejében, hogy gyógyulása után nem sokkal már Thüringia hegyeit látja, majd egy évre a franciák hadifogoly-táborában köt ki. De 1946. április 27-én, a sárrétudvari házak megpillantása végérvényesen a háború elmúltát jelezte.

Az újrákezés következett, az építkezés. „Parasztiáltunk” — emlékezik az első itthon töltött hónapokra. Dolgoztak az emberek a kevéske földjükön, ki hogy tudott, boldogult. Aki nem tudott, továbbállt, másutt kerest megélhetést. Velük tartott Sólyom Imre is, Budapestre. Az újjáépítésnél kellett az ember, volt rom bőven, az eltakarított helyen emelkedtek az új házak. Keresni is lehetett, százhusz-száznegyven forintot is egy héten, s ez akkoriban tűrhető kereset volt.

Minden ember életében vannak állomások, amelyekre később mint sorsot alakító percre emlékezik.

Sok csapadék jól szervezett védekezés

MEGBESZÉLÉS A TIVIZIG-NÉL

Az 1977. évi tavaszi árvíz és belvíz tapasztalatait beszélték meg június 24-én Debrecenben, a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság tanácstermében a szakemberek, az érintett szervek képviselői. A megbeszélésen részt vett Varga Lajos, a megyei pártbizottság munkatársa, Tóth Imre, a megyei tanács elnökhelyettese és P. Szabó Gyula, a Szabolcs-Szatmár megyei Tanács elnökhelyettese. Képviseltette magát a berettyóújfalui és a debreceni járás pártbizottsága, járási tanácsi hivatala, a megyei tsz-szövetség, az Országos Vízügyi Hivatal.

A tanácskozást Nagy István, az igazgatóság vezetője nyitotta meg, ezután két tájékoztató hangzott el. Kovács Sándor osztályvezető az árvízvédekezést, Csipai Imre osztályvezető a belvízvédekezést értékelte.

Néhány adat a beszámolókból: Az árvízvédekezés a védművek felülvizsgálatával 1976-ban megkezdődött. Elvégezték a szokásos szervezési munkákat, figyelemmel kísérték a vízgyűjtő terület meteorológiai, hidrometeorológiai helyzetét. Decemberben a Berettyó befagyott, 32 napig jégpáncél borította. Január közepén kisebb ár vonult le.

Február 7. és 14. között a Kárpátokban átlagban 60 mm, szélső értékben 130 mm csapadék hullott, hatására a Tiszán és a Bodrogon heves árhullám keletkezett. Február 20. és 26. között a vízgyűjtő területen átlagban 40 mm, szélső értékben 100 mm csapadék esett, újabb árhullám indult el, mely a Tisza alsó szakaszán (Polgárnál, Tiszafürednél) utolérte az első árhullámot. Tiszafürednél a folyó a legnagyobb árvízszinttől 21 centiméterrel maradt csak el. Tiszafüreden volt a negyedik legnagyobb árhullám.

A szisztematikus töltéserősítés eredménye, hogy az árvízzel sikeres volt a küzdelem. A védekezési munka a figyelő- és őrszolgálatra korlátozódott. Míg 1970-ben volt olyan

nap, hogy 6328-an védekeztek az árvíz ellen az igazgatóság területén, idén 123 volt a maximális létszám. 1970-ben 44,5 millió forint volt az összköltség, idén csak 820 ezer forint.

A vízügyi igazgatóság területe 6912 négyzetkilométer, ennek 80 százaléka belvízveszélyes terület. Az 1966. évi nagy belvíz után vízrendezési programot dolgoztak ki az 1967-1970-es évekre. Majd 15 éves távlati, komplex program készült, mely a 14 napos levezetést tűzte ki célul. 1965-1975. között jelentős volt a fejlődés: a szivattyús levezetés, a tárolás lehetősége erőteljesen növekedett. 1967. és 1975. között 645 millió forintot költöttek a belvízvédelmi művek fejlesztésére. Összehasonlítással még egy adat: az 1966-os és az 1970-es belvízkár (csak a mezőgazdasági) meghaladta azt az összeget. Tehát ha sikeres a belvízvédelem, a fejlesztésre fordított költség megtérül.

Az 1977. évi belvíz a csapadékmennyiséggel jellemezhető. Az 1976. október 1. és 1977. április 30. között hullt csapadékmennyiség túlháladta a mértékadónak tartott 1965-1966-ost, ami az 1966-os nagy belvizet kiváltotta. Több belvíz hullám alakult ki. Január 17. és május 5. között belvízvédelmi készültség volt. Huszonhét ezer hektár területet borított idén belvíz, ugyanannyit, mint 1970-ben. Kétszázötven épület vált lakhatatlanná, illetve rongálódott meg súlyosan. Ezerötven lakásnál kisebb-nagyobb kárt állapítottak meg. A szivattyútelepek maximális üzemi terhelésével, a belvíztározással, a tanácsok, mezőgazdasági üzemek helyi belvízvédekezésével sikerült elérni, hogy nagyobb kár ne keletkezessen.

A beszámoló kitértek a további feladatokra is.

A megbeszélésen kérdések, javaslatok hangzottak el. A jelenlevők közül csaknem mindenki szót kért. A tanácskozás Nagy István zárásával ért véget.

már híre ment, hogy Sólyom Imre jó traktoros, s egyre-másra érkeztek a versenyfelhívások. A hartai gépállomásról kihívták egy Tóth nevű, a Szocialista Munka Hőse, 1200 holdra. Elfogadtam, visszahívtam 1500-ra. Akkor Süveges Dániel Kossuth-díjas traktoros kihívtott 1700-ra, elfogadtam, kihívtam 2000-re. Aztán már pontosan nem is tudom, hogy mennyit szántottam, de a normámat 309 szazalékra teljesítettem. Éz ötvenháromban volt, egy dudvakazal tövében írtuk a felhívást.

A sárrétudvari ház üvegezett verandáján szívesen emlékezik Sólyom Imre újra a nagy időkre, amikor a gép még ritkább szerzőm volt, mint az állat.

— Sokszor előfordult, hogy éjszaka is dolgoztunk, meg vasárnap, ünnepnapon. Egyszer például, vasárnap reggel volt, én éjszaka dolgoztam, érkezik a társam. Alighogy lepakolt, evéshez készülünk, három biciklis jön. Lajos — azt mondják — gyere haza, itt vannak a rokonok, hétköznap kell dolgozni, nem ilyenkor. Én mondtam neki, no, nincs semmi baj, menjen csak. Kinn maradtam, szántottam egész nap. Pedig már éjszaka is a nyeregben ültem. Így lehetett sokra haladni — a versenyben is, a keresetben is.

Sólyom Imre mesél, egyre mesél. A bajomi határban töltött évekről, az újabb, modernebb gépekről, beszél a nyugdíjhoz vezető út könnyebb és nehezebb szakaszairól. A szobából előhúzza a sok-sok dokumentumot; jelvényeket, a jelvények viselésére jogosító igazolványokat, okleveleket, fényképeket.

És hozzá a legszebbet, a legnagyobbat, amelyikre annyira büszke. Elém teszi a kemény fedelű, vörös igazolványt. Benne olvasom: Igazolom, hogy Sólyom Imre a Munka Vörös Zászló Erdemrendje kitüntetés tulajdonosa. Budapest, 1954. III. 12.

Gűrömbölyi László

Az egyik legnagyobb, népszerű hetilap: a Képes Újság egész napos júniálist rendez Debrecenben. Az 570 ezer példányszámban megjelenő magazin fotóriportereinek legjobb képeiből — 15 év terméséből — délelőtt 11 órakor kiállítás nyílik a Petőfi téri MÁV-klubban. A Nagyerdőn, a régi Vigadó melletti téren, délelőtt 10 órakor kezdődik a lap műsora: Dévényi Tibor disco-programjával. Fél háromtól este hétig sok neves fővárosi művész és popeggyüttes részvételével vidám, szórakoztató délutánt szerveznek. A színpadon a Sprint együttes, Zalatinay Sarolta és a Tinik a P. Mobil együttesel, Harsányi Gábor színművész, a Ki mit tud?-győztes Gunya együttes szerepelnek. Lesz divatbemutató, meglevenedik a lap főzési tanácsadó rovata, és a Képes Újság riporterei „élő interjúkat” készítenek. Kérdéseket lehet intézni a népszerű magazin főszerkesztőjéhez és munkatársaihoz, s a legügyesebb kérdezők között egy debreceni pulykakakast is kisorsolnak.

A GÚNYA EGYÜTTES

Jöttek, láttak, győztek. Tulajdonképpen a „Ki mit tud?” első elődöntőjétől kezdve a közönség kedvenceivé váltak. A két fiú, Lehr Ferenc és Rác Mihály, lobogó fehér ingben, két gitárral és egy rohammal törtek be...

— Tulajdonképpen hová? — Fogalmazzuk úgy, hogy a könnyű műfajnak egy részterületére — mondja Lehr Ferenc. — Folklorparódiával kezdtük, de azóta egy kicsit szélesítettük repertoárunkat. — Tehát nem maradtak meg a paródiánál.

Harsányi Gábor

— Halló, Harsányi Gábort kérem. — Harsányi Gábor vagyok. — A Thália Színházban azt mondták, szabadságon van. Mivel tölti a hét végét? — Azzal, hogy megszakítom a szabadságomat. — Hiszen még alig kezdte el. — Ez igaz, viszont egy kedves meghívást kaptam, aminek nem tudtam ellenállni. Vasárnap Debrecenbe utazom, a Képes Újság-napon veszek részt. — Tehát dolgozik. — Nem egészen. Ha az ember szívesen csinálja, akkor tulajdonképpen szórakozik. — Remélem, így lesz. Abban biztos vagyok, hogy a debreceni közönség mindenképpen jól szórakozik majd. — Ezt én is nagyon remélem. Hát akkor viszontlátásra... — ... Debrecenben.

Németh Szilvia

202 óvónő kapott oklevelet Hajdúböszörményben

A Hajdúböszörményi Óvónőképző Intézetben szombaton délelőtt levelező hallgatók diplomakiosztására került sor. Ez alkalommal 202 óvónő vette át az oklevelet. Valamennyien gyermekintézményekben dolgoznak Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Borsod megye városai-

ban és községeiben. A most végzett hallgatókkal a három megye 150 óvodájában gyarapodott a szakképzett óvónők száma.

Kovács György, az intézet igazgatója mondott ünnepi beszédet. Köszöntötte az új óvónőket, sok sikert kívánt valamennyiüknek szép munkájukhoz.

Tanuló vasutasok

Debrecen vasútállomásán 1973 óta folyik rendszeres tanítás a Dolgozók Általános Iskolájának kihelyezett tagozatán.

Az 1976/77-es tanítási évet megelőzően egyhónapos előkészítőt vett részt 15 dolgozó, akik 4, illetve 5 osztályos általános iskolai végzettséggel rendelkeztek. Az egyhónapos intenzív felkészítés után megszerzték a hiányzó végzettséget. 1976. szeptember 1-én 38 hallgatóval indult meg a 7. osztályban a tanítás. Közülük 29-en fejezték be eredményesen tanulmányukat. Február 1-

én kezdődött a tanítás a kihelyezett tagozat 8. osztályában. 33 hallgatóval indultak, 31-en fejezték be eredményesen a 8. osztályt.

A tanévzáró ünnepségen tanulmányi eredményüktől függően 300, 400, 500, illetve 700 forint összegű pénzjutalomban részesültek a hallgatók. Két dolgozónak javasolták, hogy középiskolában folytassák tanulmányukat. A tantestület tagjainak fáradozását, eredményes munkálkodását a vasútigazgató méltányolta 800—1000 forint összegű pénzjutalommal.

Dévényi-disco

— A Képes Újság júniálisán, vasárnap délelőtti újfajta disco-programmal jelentkeztem a Nagyerdőn — újságolja az egyik legnevesebb popszár, Dévényi Tibor, a népszerű lemezlovas. „Délelőtti Disco Derby Dévényivel” a címe a régi Vigadó melletti téren, június 26-án kezdődő lemezlovas-matinének.

— Csaknem harminc órányi zenével készülök erre a műsorra — mondja, s kis bőrdíjút is a sok magnó, hangfal, erősítő és tengernyi kábel mellé csomagolja. — Mint a legtöbb discoműsoránál, ezen a délelőtti programon is lesz vendégem: a rádió jól ismert, népszerű szerkesztője, Komjáthy György. Mindketten szívesen megyünk az Alföld fővárosába, a sajtófesztiválra, hogy a város és a megye fiataljainak kellemes, hangulatos vasárnapot szerezzünk.

— Legfrissebb újdonságokat is bemutatok, és természetesen a nagy slágereket, disco-sikereket mind lejátsszom a délelőtti derbyben. Valamennyi érdeklődőt sok szeretettel várok, s ezután, a Képes Újság nevében, a délutáni programra is meghívom a debreceni közönséget. Ha esetleg valaki lemarad a délelőtti műsorról, megnyugtathatom, hogy este az Ifjúsági Parkban is lesz disco.

— Siker lesz?

— Ha az érintettek is őszintén nevetnek rajta, biztosan.

170 ezer hektár búzát takarítanak be a KITE taggazdaságaiban

Kibővített ülést tartott pénteken Nádudvaron a KITE búzatermesztési szakbizottsága. A termelés múlt évi tapasztalatait és az idei betakarítási feladatokat összegezték.

Dr. Magyar Gábornak, a KITE igazgatójának megnyitóját követően a búzatermesztési technológia továbbfejlesztésének legfontosabb feladatairól Tóth Mátyas ágazatvezető számolt be.

Elmondotta többek között, hogy a Nádudvari Kukorica- és Ipari-övezetben a búzatermesztés fejlesztésére a legfontosabb feladat az ágazatvezető feladatát megvalósításában — 1975 őszén kezdte meg a búza rendszernövényként való termesztését. Mindezek szellemében 1976 őszén a KITE 189 taggazdasága 170 632 hektár területen vetett őszi búzát. A technológia hatékonyságának növelésére és továbbfejlesztésére a rendszerközpont megszervezte a termelési adatoknak táblatorzskönyvön alapuló rögzítését és gépi feldolgozását.

— A KITE a búzatermesztési rendszer megszervezése során különös gondot fordított a termelési műszaki háttérnek biztosítására, azonban ez mégsem mondható teljesen megoldottnak. A búzával belépő gazdaságoknak külön gépsort nem adtunk, hiszen a rendszerben már termelt növények (kukorica, cukorrépa) erőgépei és talajművelő gépei a búzatermesztés igényét is kielégítik. Ezekhez a rendszerünkben igen jól alkalmazott John Deere és Rába Steiger erőgépekhez megfelelő célgépek beszerzését kellett megoldanunk: A jelenlegi vetőgépek közül a Lajta-Accord 72 soros gépet kívánjuk termelési rendszerünkben alkalmazni.

— A szalmabetakarítási módszerek közül az idén az óriási bálákat készítő Big-Baler beszerzését tet-

tük lehetővé a taggazdaságoknak. Az 50 darab Big-Baler és a hagyományos bálázók még mindig nem biztosítják a szalma idejében való összegyűjtését, s ez akadályozza a talajmunkákat.

— Kedvezőbb a helyzet a kombájnállásban. A gazdaságokban meglévő 270 JD—970-es és 140 Class-Dominator, valamint a több száz SZK 5-ös és 6-os, valamint E—512-es aratóséplők kapacitása elegendőnek bizonyul. Megnyugtató, hogy jövőre is lehet vásárolni a kooperációban gyártott Class-D 105-ös kombájnokból. Összességében elmondhatjuk, hogy a KITE búzatermesztésének műszaki háttérre a gondok ellenére jó, s a fejlesztési program a hiányosságok megszüntetésére törekszik.

Kedvező a helyzet, dinamikus a fejlődés a fajták megválasztásában. Ehhez nagyban hozzájárul az országos kutatóintézetekkel való szoros együttműködés. A korai fajták arányát tovább — legalább 50 százalékra — akarjuk növelni, s továbbra is szükségesnek tartjuk a vetésterület 25 százalékán a korai csoportba tartozó úgynevezett puha vagy takarmánybúza termesztését. A választék növelése érdekében a KITE bejelentette igényét jugoszláv vetőmagvak behozatalára, és gyorsítani kívánja a perspektivikus hazai fajták (MV—4., MV—5., MV—6., GK Szeged) köztermesztésben való elterjesztését, ugyanakkor az igénytelenebb fajták termesztésének megszüntetését.

— Szükségesnek tartjuk a kukorica, az őszi- és a napraforgó-

DÖLT BÚZÁINK

A határ siralmas látványa, a lefeküdt búza, az aratókat mindig próbára tette. Kaszával rendre csak az egy irányban dőltet vághatták — s vágthatják most is —, de jobban csak körbecsapkodhatták a vihar cikcakkos szeszélye után a bekenyhezott holdakat, hektárokat. Márpedig kaszával csak egy útemre szabad haladni, és ebben az évben a kombájnosok aratni tudásának is nagy lecke lesz, becslések szerint az ország gabonájának egyötöde így fekszik. Ilyen lelapult, sík táblákra agronómusok és parasztemberek alig emlékeznek. Volt ugyan néhány kivétel: esztendő, de még aligha járt és állt így a gabonánk. Ennyi búza még sohasem dőlt le. Erdemes tehát az agronómiai véleményeket följegyezni ennek a rendkívüli évnek a margójára, már csak azért is, mert az ország kenyérével van szó.

Erdemes megtudni: mi okozta a bajt, hiszen naiv és téves magyarázatok kerültek forgalomba: rossz volt a vetőmag, gyengék a fajták stb.

Egy dologban biztos a földeket ismerő, a határjáró falusi ember. Leginkább a kövér, humuszban gazdag termőtalajon arathatták a szél, dőltek meg a búzák. A soványabb földek vetései jobban átvészelték a szelek és esők dörgölését. Miért? Az egyre gazdagabb, súlyosabb hozamok egyre több tőszámat kívánják meg, a nemrég még 5,5 millió hektáronkénti szállal szemben 6—6,5 milliót. Összel a lehető legjobb, szinte optimális időben vetettek szerte az országban, s mondhatnánk, minden búzaszem kikelt. A tél fagyja sem ritkította, foltosította a sűrű keleseket, hó alatt aludtak a földek, s akkor jött a meleg február. Márciusban már olyan volt a búza, mint aratáskor. A szárszeitek ekkor erősen „föllazultak”, a szárszerecsény növekedésnek indult. Víz bőven volt, a növény nagy mennyiségű tápanyaggal élt, mert az is bőven volt, és bár szemünket gyönyörködtették ezek a buzatáblák, a veszély már előre sejtették, tudták a szakemberek: gyenge lesz a szár, nagy lesz a megdőlési veszély, fát tördelő vihar sem kell ahhoz, hogy elfeküdjön a búza. E veszély csak megkettőződött, valóra is vált a tavalyi borsó-, lucerna-, burgonyaföldeken. A burgonya, a borsó, a lucerna nitrogéndús talajt hagy maga után, és a nitrogén csak tovább pumpálja a búzák idő előtti felnyújtózását, növekedését. Igaz, fajtája válogatta. A Partizánka, a Libelula vagy a Jubilejnaja erősebben, kitartóbban, szilárdabban állta, bírta a sok véletlen által megindult dúslást, de ezekből a fajtákból is dőltek e táblák.

Termésbecslésbe még senki sem bocsátkozhat. A hátralevő két hét már hozni sem hoz semmit, de sokat vihet, akár 5—8 mázsát is hektáronként, ha esős, füledt jessz a június vége és a július eleje. (A répa, a tengeri viszont éppen egy kiadós, nagy esőt áhít.) A szemvesztéséget, a pergett már meg nem előzhetjük, de egy minden eddiginél szervezettebb aratás följavíthatja az átlagokat és a hozamokat. Az elborult, megdőlő táblákra kalászemelőkkel fölserelt kombájnosokat engednek, s hátha végül mégsem az idő lesz a gazda...

Sz. Cs.

TANÁCSVÁLASZ 19-én tartották meg. Képünkön: sz. kezésén dolgozó ta.

Leonyid Breznev tiszteletére. Képünkön: sz. lette balról Gromi.

Hétfőn elutasított magyar küldöttség néacs elnöke, a kü.

Losonczy Pál, a Bizottságának tag köztársaság nemz. sonczy Pál üdvöz. nőké, a Bolgár tagját

Sarlós István, a titkára fogadta J. társelnökét és az.

Képünk az eur. belgrádi előkész. eszmecsereét foly. cíó

INK

búza, az aratókat az egy irányban, de jobban csak észlelye után a be- kaszával csak egy en a kombájnosok ések szerint az or- liyen lelapult, sük k allig emlékeznek. még aligha járt és sem dől le. Érde- jljegyezni ennek a zért is, mert az or- szon naiv és téves z volt a vetőmag,

a határjáró falusi azdag termőtalajon soványabb földek döngölését. Miért? gyre több fősza- mektáronkénti szál- legjobb, szinte op- n, s mondhatnánk, ritkította, foltos- földet, s akkor jött volt a búza, mint zultak", a szár eré- t, a növény nagy biven volt, és bár táblák, a veszélyt gyenge lesz a szár, vihar sem kell ak megkettőződött, burgonyaföldeken s talajt hagy maga a búzák idő előtti ralogatta. A Parti- ebben, kitartóbban, al megindult dús- bák.

átkozhat. A hátra- e sokat vihet, akár tjesz a június vé- zont éppen egy ki- a pergést már meg rvezetebb aratás. Az elborult, meg- mbájnosokat enged- zda...

Sz. Cs.

nak be

melés és -forgalmazás k továbbfejlesztését. TE 1978. január 1-én i vetőmagtermelési Gabonamag néven. A melési rendszer a Szege- termesztési Kutatóinté- dúsági Agrárpari Egye- Békéscsaba és Környéke Egyesülés, a KITE-tag- valamint az Országos rmeletető Vállalat közre- el, a KITE rendszerzer- rajával jön létre, együtt- rmájában.

erepet tulajdonítunk a k és szaporulati fokok zésének, a búzavetőmag al a szakmai segítség- és az elosztás pontos sének. Tervünk megva- 10-13 ezer hektár ve- terület szükséges.

z ágazatvezető a soron nagy munkákra, a gabo- ársra való felkészülésről tes tájékoztatást.

tosabb feladatunk, hogy hektár termése a legke- zteséggel kerüljön fedél gazdaságok a nehézségek el tudják végezni 12-14 zt a fontos munkát. A idő ésszerű kihasználá- képpen megköveteli a embe helyezését. Alap- ell lerögzíteni, hogy az onnal meg kell kezdeni, ombájn veszteségmente- gozni. A viztartalom ek- 0 százalék között van d megfelekedni arról az aratással egy időben a talajművelésnek.

polót követően a szakbí- raj, a meghívott szak- ondták el tapasztalatai- eliséssel, a fejlesztéssel és ással összefüggő kérdé-

TANÁCSVÁLASZTÁSOK A SZOVJETUNIÓBAN. Június 19-én tartották meg a helyi tanácsválasztásokat a Szovjetunióban. Képünkön: szavaznak a Bajkál-Amur vasútvonal építkezésén dolgozó talajkutatók

Leonid Breznev fogadást adott Giscard d'Estaing elnök tiszteletére. Képünkön: Breznev köszöntőjét mondja, mellette balról Gromiko szovjet külügyminiszter

Hétfőn elutazott Varsóba a KGST 31. ülészakán részt vevő magyar küldöttség. Képünkön: Lázár György, a Minisztertanács elnöke, a küldöttség vezetője, az elutazás pillanataiban

Losonci Pál, az Elnöki Tanács elnöke, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja a Parlamentben fogadta a Bolgár Népköztársaság nemzetgyűlésének küldöttségét. Képünkön: Losonci Pál üdvözlő dr. Vladimir Bonevet, a nemzetgyűlés elnökét, a Bolgár Kommunista Párt Központi Titkárságának tagját

Sarlós István, az MSZMP PB tagja, a Hazafias Népfront főtitkára fogadta Joshua Nkomót, a Zimbabwei Hazafias Front társelnökét és az általa vezetett küldöttséget

Képünk az európai biztonságról és együttműködésről folyó belgrádi előkészítő tanácskozás egyik szünetében készült: eszmecsere folytat egymással a bolgár és az osztrák delegáció

Egy hét a külpolitikában

Mozgalmas időszakban, amikor a világ számos pontján rendkívül fontos tárgyalások zajlottak és zajlanak, tekintette át a nemzetközi helyzetet a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága. A lényegét s egyúttal az összkép bonyolultságát jól kifejezi már az értékelés első mondata is, amely megállapítja, hogy a fejlődés alapvetően kedvező fő iránya nem változott, az enyhülés folyamata azonban lassult. Nem titok: ennek a lassulásnak eredője, hogy egyes nyugati körök megpróbálnak alaposan a fékbe taposni s mindenekelőtt a fegyverkezési hajszát szükséges korlátozása ellen lépnek fel. Ezért különösen érdekes ha éppen az eltelt hét eseményeinek fényében is vizsgáljuk a Központi Bizottságnak, természetesen hosszabb időszakra vonatkozó, elemzését.

Mi jellemzi a kelet-nyugati tárgyalásokat?

Az enyhülés, amelyet tekintélyes nyugati lapok is olyan szívesen temettek az utóbbi időben, sőt voltak, akik a detente kifejezést még a politikai szótárakból is származni kívánták — különös hangsúllyal kapott helyet Leonid Breznev párizsi tárgyalásai során. A szovjet és a francia államfő (hiszen Breznev ezúttal első ízben utazott külföldre az SZKP főtitkáranak és a Legfelsőbb Tanács Elnökségének elnöke együttes minőségében) külön tízpontos okmányt írt alá a nemzetközi enyhülés kérdéseiről és időszérű követelményeiről. Mindennek gyakorlati megnyilatkozása lehetett a nukleáris fegyverek elterjedéséről elfogadott dokumentum is. (Franciaország politikájában — sok pozitív elem mellett — kétségkívül kedvezőtlen tényező, hogy távolította magát a leszerelési tárgyalásoktól, s egy másik atomhatalommal, Kínával együtt nem csatlakozott az atomcsend és atomsorompó egyezményekhez. Ez a francia állásfoglalás az első lépés lehet, hogy Párizs bekapcsolódjék az igen jelentős atomsorompó-szerkezetbe s a maga részéről is kötelezettséget vállaljon a nukleáris fegyverek további elterjedésének megakadályozásáról.)

Vance amerikai külügyminiszter, minden jel szerint, inkább csak ürügyként használta 24 fejlett tőkés ország gazdasági érdekezetét egy párizsi utazáshoz. Amikor felkereste Giscard d'Estaing elnököt, nyilván első kézből kívánt tájékoztatást kapni a szovjet-francia csúcstalálkozóról. Miközben ugyanis a párizsi látogatás után, a tervek szerint még az idei őszön Breznev felkeresi Bonn is; a szovjet-japán viszony is elmozdulóban van holtpontról; a KGST varsói ülészaka ismét sikrasszált a Közös Piacsal történő kapcsolatfelvétellel, vagyis általában sokasodnak a különböző szintű kelet-nyugati érintkezések számai, a szovjet-amerikai párbeszéd azonban nem halad kielégítő módon. Márpedig — éppen az MSZMP KB megállapítását idézve — Moszkva és Washington kapcsolatai kulcsfontosságúak s egy SALT-megállapodás jelentőséggel bírna a fegyverkezési verseny visszaszorításában. A Carter-adminisztrációt, amely nem a legszerencsésebb módon mutatkozott be e tekintetben, józan önvizsgálatra intetik mind a bekövetkezett események, mind saját szövetségesek realitáiból törekvései.

Mit jelent a SEATO felosztása?

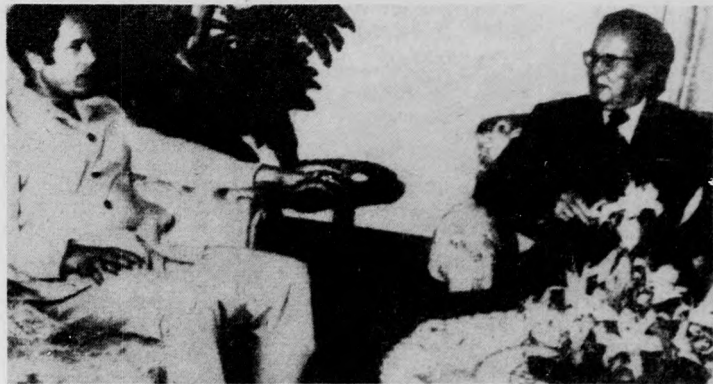
John Foster Dullesről, a hidegháború egyik közismert szószólójáról, az Eisenhower-kormány egykori külügyminiszteréről mondták, hogy úgy gyűjti a háborús tömböket, mint a lepkegyűjtő a ritkaságokat. Személyes közreműködésével alakult meg 1954 őszén a SEATO, a délkelet-ázsiai katonai blokk s rögvest utána hozzáfogott a NEATO, az északkelet-ázsiai szövetség megerősítéséhez is. Ez utóbbi azonban már soha nem jött létre és a SEATO is hosszan tartó agóniába kezdett. Nyolc tagállama közül Franciaország és Pakisztán lényegében kivált, Ausztrália és Új-Zéland a hadgyakorlatokról maradt távol, Nagy-Britannia távol-keleti szerepe az idők folyamán lecsökkent, a Fülöp-szigetek sem lelkesedtek túlságosan a szövetségért. Maradt az Egyesült Államok és Thaiföld, amely — jóllehet a tömb központja Bangkokban volt — a korábbi kormányok alatt ugyancsak lazított a kötelekeken s csupán az októberi puccs óta vált ismét aktívabbá. A „Tíz kicsi indián” után az amerikai lapok is a „Nyolc kicsi ázsiai-ról” írtak (igazság szerint nem kicsik és alig ázsiaiak), a lemorzsolódást mindenesetre jól érzékeltették. A vietnami és laoszi győzelem, a délkelet-ázsiai változások fényében ez nem is történhetett másként.

Washington azonban nem úgy ismerjük, hogy szívesen adja fel tömbjeit. Ezért, noha a SEATO önitétele mutatja a térség átfomálódását, némi gyanúperrel mégis élhetünk. Vannak amerikai próbálkozások, hogy az öt országból álló ASEAN (Indonézia, Thaiföld, Fülöp-szigetek, Malaysia, Singapore) külső, amerikai segédlettel katonai jellegű szövetséggé alakuljon s új hangsúlyt kapott a „sziget-stratégia” is. (Ez az amerikai bázisok áthelyezését jelenti a partmenti országokból a csaknem lakatlan, de kedvező fekvésű, kis szigetekre, a Cocos-Keeling vonulattól Diego Garciaig.) Ilyen körülmények között nem kis figyelem kíséri azokat a moszkvai szovjet-amerikai megbeszéléseket, amelyek éppen az Indiai-óceán térségében mérsékelni kívánják a fegyverkezési versenyt. Ezek a tárgyalások szinte a jóakarattal tesztjét képzik: vajon a SEATO feladása a tények kényszerű tudomásul vétele, vagy csak taktikai manőver?

Miért éleződött ki ismét a libanoni helyzet?

Dél-Libanból, ahol nyolc nap óta újra dörögnek az ágyúk, tömegesen menekül a lakosság. A sokat szenvedett közel-keleti országból, a megnyugvás rövid szakasza után, ismét hadijelentések érkeznek...

Lassan háromnegyed esztendeje, hogy a véres belháború húsz hónapja után elhallgattak a fegyverek. Szárkisz elnök, az ország hazafias erőinek közreműködésével, megpróbálta legalább a különösen szembetűnő belső feszültséggócokat kiiktatni, de ez egyelőre nem sikerült. Libanon társadalmi és gazdasági bajai, a korszerűtlen alkotmány, a felekezeti mezben jelentkező ellentétek az állandó robbanás veszélyét hordozzák magukban. S miközben Libanon ily módon tálcán kínálja a beavatkozási lehetőséget, vannak, akik ezt sietnek kihasználni. Most, amikor megnehezültek egy washingtoni recept alapján készülő „Pax Americana” körülményei és az új izraeli kormányt egyenesen háborús kabinetnek nevezik — elterelő műveletként — Libanon felett újra ott gomolyognak a válság sötét és fenyegető fellegei.

Kadhafi ezredes, a Líbiai Arab Szocialista Népi Állam népi kongresszusa legfelsőbb titkárságának főtitkára négynapos hivatalos, baráti látogatása során Brioni szigetén találkozott Joszip Broz Tito jugoszláv államfővel (Telefoto — AP — MTI — KS)

Adolfo Suarez spanyol miniszterelnök fogadta Santiago Carrillót, a Spanyol Kommunista Párt főtitkárát. Képünkön: Carrillo a miniszterelnöki palota előtt az újságírók gyűrűjében

Jeruzsálemben megkezdte munkáját az új kormány. Képünkön: Begin miniszterelnök hivatalába lépésének első napján

Londonban folytatódnak az ösztetüzések a Grunwick gyár sztrájkoló munkásai és az Indiai-óceán térségében levő fejezvezt korlátozásáról. Képünkön: Paul Warnke a moszkvai repülőtéren

Párizsban véget értek a szovjet-francia tárgyalások. Képünkön: a találkozó egyik emlékeztető pillanata: Leonid Breznev, az SZKP KB főtitkára, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének elnöke és Andrej Gromiko szovjet külügyminiszter koszorút helyezett el az ismeretlen katona emlékművének.

Milena Dal Piva

Ma este véget érnek a XI. debreceni színházi napok. Este hét órai kezdettel olasz vendégművészek fellépésével Puccini Bohémélet című négyfelvonásos operáját mutatják be. Az operát Kertész Gyula Erkel-díjas rendezte, vezényel Angelo Campori. Az olasz vendégművészek mellett Musette szerepét Czokó Mária Liszt-díjas, Alcindort Tóth József, Benoît házimestert Bán Elemér, Pargignoll Gál László, a főszereplőként Sámy László, a vármórt Schaffler Zoltán énekl.

Az előadást az olasz vendégművészek fellépése teszi érdekessé. Mimi szerepét Milena Dal Piva énekl. A lírai szoprán énekesnő 1967-ben debütált. Fontos szerepei közé tartozik Puccini: Turandot (Liu), Gianni Schicchi, Gounod:

MA ESTE: PUCCINI: Bohém- élet

Faust (Margherita), Bizet: Carmen (Micaela), Delibes: Lakmé című operája.

A Schounard zenészt éneklő De Sanctis Amerigo a Római Színház tagja, először jár Magyarországon.

Európa és Amerika szinte minden színházában énekel, elsősorban Verdi műveit, így A traviatát, A trubadúr, Rigolettót, Toscát, de szerepelt jó néhány modern operában is, mint például Miller-Rossellini: Pillantás a hídról című művében — ebben igen nagy sikert ért el.

Giorgio Loretto éneklő Marcel festő szerepét. Giorgio Loretto (művésznevén Giorgio Lormi) 1941-ben született. Venezuelában rádió- és tv-felvételeket készítettek vele, énekel a Milánói Scalában, rendkívül nagy sikereket ért el. Vincenzo Bello, Rodolphe költő alakította, a trevisói konzervatóriumban tanult, A trubadúrral debütált másfél évvel ezelőtt, énekel Pármában, Palermóban, Firenzében stb. Először jár Magyarországon. Colline filozófus szerepét Franco Federici énekl.

Giorgio Loretto

Tulajdonjog, földhasználat, öröklés

Társadalmi vita a Polgári Törvénykönyv módosításáról

Az utóbbi évek örvedetes gyakorlatává vált, hogy a törvények módosítása előtt széles körű társadalmi vitára bocsátják őket. Így volt ez a családjogi törvény esetében is, és ennek során a megyében elhangzott felvetésekből is jó néhány bekerült a végleges szövegbe.

Most az Igazságügyi Minisztérium a lakosság véleményének, javaslatainak megismerése, a szocialista demokrácia érvényesülése érdekében társadalmi vitára bocsátotta a Polgári Törvénykönyv módosításáról szóló törvénytervezetet is. A Hazafias Népfrent és a Magyar Jogászszövetség megyei szervei a napokban Debrecenben is széles körű vitát szerveztek.

A tervezetet a résztvevők előzetesen áttanulmányozhatták és a véleménynyilvánításra alaposan felkészülhettek. A társadalmi vitán mintegy 40 javaslat hangzott el, többen írásban közölték álláspontjukat.

A törvény módosítása elsősorban azért időszerű, mert a megalakítása óta eltelt több mint másfél évtized alatt népgazdaságunkban uralkodóvá váltak a szocialista társadalmi viszonyok. A módosítás egyik lényeges célkitűzése, hogy a vagyoni viszonyokra vonatkozó, jelenleg érvényben levő egyéb jogszabályok alapvető rendelkezései beépüljenek az egységes Polgári Törvénykönyvbe, és a bonyolult szabályozás áttekinthetővé váljon. Idézünk néhányat a tervezet széles érdeklődésre számot tartó javaslatai közül.

A szerződéses kapcsolatokra vonatkozó szabályozás továbbfejlesztésével, a törvénykönyvjavaslat szerint, segíteni kell — a népgazdasági célkitűzések megvalósítása érdekében — a szerződéses fejelemet, a lakosság szükségleteinek jobb kielégítését. Cél, hogy a törvény megfelelő védelmet nyújtson a szerződéses felekkel szemben. A tervezet kimondja a tisztességtelen gazdasági tevékenység és a tisztességtelen haszonserzés tilalmát is.

A személyhez fűződő jogok a törvény védelme alatt állanak. A tervezet most kötelezettségként írja elő, hogy a jogokat mindenki köteles tisztelősen tartani. Figyelemre méltó az névvisseléshez való jog tekintetében az az elgondolás, hogy a tudományos, irodalmi vagy művészi

tevékenységet lehet felvett néven is folytatni, de ez nem sértheti mások jogait, törvényes érdekeit. Az említett körben dolgozó — ha neve ösztetvesztéshez vezet — már korábban is hasonló tevékenységet folytató személy nevével — e tevékenység gyakorlása során saját nevét is csak megkülönböztető toldással, elhagyással vagy változtatással használhatja.

A tervezet kifejezésre juttatja a társadalmi tulajdon körén belül az állami szocialista tulajdon meghatározó szerepét, ösztönző jellegű, és a szövetkezeti tulajdon fogalmának meghatározását kiegészíti azzal, hogy ez a tulajdon oszthatatlan. A társasház intézményének jelentősége szükségessé teszi, hogy erről a Polgári Törvénykönyv rendelkezzen. A javaslat meghatározza a társasház-tulajdon fogalmát, és lehetőséget nyújt arra, hogy a közös tulajdonban levő ingatlanokat társasház-tulajdonná alakítsák. Ismeretes, hogy az állami földek eladása előbb korlátozás alá esik, majd pedig megszűnik, és így az állam a lakás-, valamint az üdülőépítés céljára szükséges területet az építkezők részére területi földhasználat útján biztosítja. A tartós földhasználatról külön jogszabály rendelkezik, de ennek alapvető jelentőségű szabályait a javaslat beépíti a Polgári Törvénykönyvbe.

A hatályos Polgári Törvénykönyv szerint az, akit birtoktól megfosztanak, vagy birtoklásában zavarnak, a tanács végrehajtó bizottságának illetékes szakigazgatási szervétől kérheti a háborítás megszüntetését. A birtokviták igen gyakoriak. Ide

tartozik a csendháborítás, a szomszédok vitája, a konyhahasználat stb. A tanácsai szerv dönt az ügyekben, és határozatával szemben a fél bírósághoz fordulhat. Ugyancsak bírósági útra tartozik az ügy akkor is, ha a szakigazgatási szerv 15 napon belül nem dönt. Ez a szabályozás jelenleg nem nyújt elég hatékony és gyors védelmet; lehetőséget ad az eljárás elhúzódsására. Ezek pótlására kiegészítő rendelkezéseket tartalmaz a javaslat.

Az öröklések szabályozása is sok gondot okoz a konyhahasználatban. Például az özvegyet megillető haszonélvezeti jog miatt az örökösök a tartós fogyasztási cikkek elhasználódásával értékeltelen tárgyakhoz jutottak. Vagy fordítva: az özvegy kapott ugyan használati jogot, de a hagyatéki tárgyait még sürgős szükség (betegség) esetében nem értékesíthette. Megoldásként a tervezet feljogosítja az özvegyet, hogy minden esetben és minden vagyon-tárgyra kérheti a haszonélvezet megváltását. Ugyanakkor az örökösök közül ezt a leszármazók is kezdeményezhetik azzal a korlátozással, hogy az özvegy által lakott lakóházban, lakáson és a szokásos berendezési, felszerelési tárgyakon fennálló haszonélvezet megváltását nem kérhetik. A megváltás történhet pénzben vagy természetben. A mérték tekintetében, megváltás címen az özvegyet olyan érték illeti meg, mint amennyi akkor jutna neki a hagyatékból, ha mint leszármazó örökölné. Ha például az örökgyónak egy gyermeke van, ez az érték a hagyatéki felét teheti ki.

A jelenlegi szabályozás szerint az, akit örökre fogadnak, az örökre fogadó vér szerinti leszármazójaként örököl. Ugyanakkor az örökbefogadás nem érinti az örökre fogadott gyermekének azt a jogát, hogy vér szerinti szülei után — a törvényes öröklés rendje szerint — örököljön. Mindig vizsgálni kell öröklés esetén, hogy nincsenek-e örökre fogadott gyermekek. A javaslat szerint az örökre fogadott úgy örököl, mint az örökre fogadó vér szerinti leszármazója, s a vér szerinti rokonnal minden öröklési kapcsolat megszakad.

Mindezek csak kiragadott példák. A teljes anyag jóval szélesebb ennél. A társadalmi vitának a hozzájárulások, javaslatok főleg ezeket a kérdéseket érintették. Megerősítették, kiegészítették vagy vitatták a tervezett rendelkezéseket. Az értékes javaslatokat összesítették, és az országos fórumokhoz továbbították.

HÍREK

1977. június 26., vasárnap

ÉVFORDULÓNAPTÁR

János, Pál napja

A Nap kél 3.48, nyugszik 19.46 órákor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS: az évszaknak megfelelő hőmérsékletű idő várható. Nyugat felől kissé hűvösebb idő. A több órás napsütés 25–28 fok. A Balaton vize szombathatására a hőmérséklet csúcsértéke ton 24 fokos volt. (MTI)

UDVARI JÁTEKOK címmel a nyár folyamán több alkalommal műsoros estet rendeznek a városi tanács udvarán (Debrecen, Vörös Hadsereg útja 20.). Első alkalommal június 27-én, hétfőn este 8 órákor Karsai János pantomimművész és a „Ki mit tud?”-győztes Mimosz együttes műsorát láthatják az érdeklődők. Az este házigazdája a Panta Rhei együttes. A műsort rossz idő esetén a Pódium teremben rendezik meg.

SZICILIÁBAN nemrégiben elismerték, hogy a déli embernek a beszédhez feltétlenül szüksége van a kezeire. Ezért újabban a palermói autóbusszokon táblát függesztettek ki, amelyen a felirat: A vezetőt sohasem vonják be a társalgásba — mindkét kezére szüksége van a kormánykeréknek!

AZ NSZK-BAN minden ötödik állampolgár madarat vagy kutyát tart. Ezt derítette ki az allensbacheri demokráciai intézet most nyilvánosságra hozott körkérdése, amelyet több mint kétezer felnőtt állampolgárnak tettek fel. A „háziállatok” között a krokodiltól a tengerimalacig a legkülönbözőbbek találhatók.

A HAJDÚSZOBOSZLÓI városi művelődési központ értesíti az érdeklődő közönséget, hogy a Mikroszkóp Színpad június 29-re, szerdára hirdetett műsora elmarad.

BELGIUMBAN 2600 kerékpárút építését vették tervbe, s a tervet következetesen megvalósítják. A kerékpárosok számára létesített utak egy része a főutak mellett fut, egyetemes biztonsági sávval elválasztva az úttesttől, a többi kerékpárutat pedig az országutaktól távolabb szakaszokra helyezik. Hazánkban is megszívlelendő kezdeményezés!

Lottónyeremények

A 25. játékhetén ötállalatos szelvény nem volt. Négy találatot 72 fogadó ért el, nyereményük egyenként 93 089 forint. A 4631 háromállalatos szelvény értéke darabonként 742 forint, míg a 168 831 kétfállalatos szelvény tulajdonosa 20 forintot vehet fel.

Június 27-én, hétfőn a Népstadion sajtótérképében megtartandó jutalomlosoláson a 22. játékhet szelvényei vesznek részt.

Még egy lottóhír: július 29-én Hajdúszoboszlón sorsolják a heti nyerőszámokat.

FERDE TORONY. Szverdlovsktól mintegy száz kilométernyi távolságra Nevjanszk városkában látható a pisai ferde torony mása. A nevjanszki toronyt 1725-ben ismeretlen mesterek téglából és öntött vasból építették. A torony magassága 57 méter, és kétméternyire hajlik el a függőleges tengelytől.

A KEREKESTELEPI kertbarátok június 28-án, kedden 17 órákor a kör egyik tagjának, Pongor Ferencnek, Debrecen, Óvoda utca 9. szám alatti kertjébe látogat, ahol az esedékes kerti munkákat beszélnek meg.

VÖRÖS HÓ. Kamcsatkában és a Csukcs-félszigeten gyakori jelenség a vörös hó. A fehér hótakarón hatalmas vörös foltok jelennek meg, amelyek kiömlött vérre emlékeztetnek. A havat a hó alatt élő és gyorsan szaporodó egysejtűek pigmentje festi vörösre.

MÁJUSBAN TÉGLÁSON 186 400 forint értékű társadalmi munkát végeztek a község lakói. Legtöbben az utcák feltöltésénél és az építési telkeken való talajjegengetésnél szorgoskodtak.

A BALMAZÚJVÁROSI fotóalkotótelep programjában június 26-án, vasárnap tisztafüredi sétá szerveztek. Hétfőn, június 27-én Mortvai Attila fizikus A fény mérés elmélete és gyakorlata címmel tart előadást.

Százötven évvel ezelőtt, 1827. június 26-án halt meg 74 éves korában Samuel Crompron, a fonógép angol feltalálója. A fonás, mint ismeretes, a fonalgépjártás befejező művelete, melynek alapműveletei: a nyújtás, a sodrás és az úgynevezett felcsévelés. A Crompton által megszerkesztett első fonógép is a természetes és a vágott mesterséges szállakból történő fonalgépjártás e befejező műveletét végezte, vagyis az előfonal vékonyítását és felcsévelését. A sodrás nagy fordulatszámú orsó végzi. A felcsévelés munkaszervei: a szárny vagy a futógyűrűpár, vagy a harang, illetve a fonócentrifuga, és az úgynevezett szel-faktor fonalvezetője.

Az ősi gyalogorszói alakult ki a XII. században a fonókerek, a XV. században pedig a rokka. A legelső fonógépet a szintén angol Arkwright szerkesztette, még 1769-ben.

A HAJDÚSZOBOSZLÓI városi művelődési központ modertánc-tanfolyamot tervez.

A VILÁG FŐVÁROSAI KÖZÜL Moszkva őrizte meg legjobban természetes környezetét, jelentette ki egy francia professzor, a Nemzetközi Természetvédelmi Szövetség ismert képviselője. Amellett, hogy Moszkvát hatalmas erdőszékek veszik körül, a város belső területein is óriási parkokat találunk. Minden moszkvai lakosra húsz négyzetméter zöldterület jut — ez kétszer annyi, mint a bécsi és négyszer annyi, mint a párizsi lakosok „fej-adagja”.

JÚNIUS 27-ÉN, hétfőn este nyolc órákor mutatja be az Állami Déryné Színház a balmazújvárosi Veres Péter Művelődési Központ színházterében Breffort—Monnot Irma, te édes című zenés játékát.

Találkozásaim

„Találkozásaim — emberekkel, tárgyakkal, állatokkal. Némelyek fontosak, mások kevésbé. Életemet egy fontos találkozásnak köszönhetem, szüleim találkozásának. Születem pillanatától naponta sokasodnak találkozásaim és mindegyik kel gazdagabbnak érzem magam. Legelőbb a Mamával találkoztam, majd a játszótársaimmal, a testvérgyommal, az iskolapaddal, az első cigivel, a szülői pofonnal, az első szerelemmel, az ártatlan csavargásokkal és a további pofonokkal, vidám és szomorú élményekkel, a háborúval, a romokkal, a temetetlen hullakkal, azután a béke első napjaival, a reménységgel, apám halálával, a felnőttség gondoljaival.”

És Hemző Károly — mert ő beszél így találkozásairól — ezeket a találkozásokat érzékeny szemmel vette észre napról napra, s azóta, hogy 15 éves korában kölcsön kapott egy fényképezőgépet, a találkozás pillanatait filmre rögzíti. Úgy teszi mindezt, hogy ezek a képek alkotásokká válnak, másoknak, mindannyiunknak élményt adnak. Találkozásaim — ez a címe Hemző Károly fotóművész kiállításának. A kiállítást a balmazújvárosi Veres Péter Művelődési Központban nyitották meg június 19-én, s az érdeklődők láthatják még június 30-ig.

Növényvédelmi előrejelzés

Almafáinkat lisztharmat, varasodás, takácsatkák és almamoly ellen Dithane M—45, Karathane LC és Bi 58 együttes kipermetezésével védhetjük meg.

A körtefákat varasodás és körtemoly ellen kell permeteznünk Dithane M—45 és Bi 58 keverékével. A szilvát és ringlót szilvamoly, levéltetvek és lombrágó hernyók ellen Bi 58 vagy Satox 20 WSC kijuttatásával védhetjük meg.

Az őszibarackot barackmoly és keleti gyümölcsmoly ellen Unifosz 50 EC-vel vagy Satox 20 WSC-vel kezeljük. Levéltetvek ellen Pirimor vagy Unifosz 50 EC-t használhatunk.

A szőlőben szürkerothadás, peronoszpóra, lisztharmat és szőlómolyok ellen Ortho-Phalton, Karathane LC és Unifosz 50 EC keverékkel védekezhünk.

Burgonyán és paradicsomon burgonyabogár ellen Ditrifon 50 WP vagy Sevin 85 WP szerral permetezhünk. Burgonyavész és paradicsom levéltetvek ellen Dithane M—45 kipermetezése is szükséges.

A zöldségféléken károsító levéltetvek ellen Pirimor kijuttatását javasoljuk.

KÖZÜ

A TÖ

Sorozatol sok számára met úgy, ahó Az ókori rabs például, a kő a francia for tőkés rend k A sorozat te történetének van-e olyan a történelme hogy termész ilyen vállalk talán a gyors nak; tény, hõ sem jutott 19 je mindörökr ga is megáll lák, a rövid k ményt, beszé des történelm egy elbeszél

Nekihasa nak, belenez könyv utóza mi is történt den, milyen dium.

Töprengés csakugyan, n ismerjük-e gyünk? Attó egészen a ma ságát zúdító ami történt, sémát őriz cs

Gondolju nepi cikkek, sorok a köv évtizedes tór

Átlag La ból, sovány ve — aztán panel.

Ugyanez got, még m az arcát „f

Jött azor jos ekkor ve rokonait és

Átlag La nem menete lövdözésbe gati rokonai

Jól is te van, s olyan igyekszik, ar

De mert hitelesítő m meg azt is, h kukoricakás gallér volt a kaptunk má pulykát osztó ges tanácsos da Octavia s

Ezzel a számunkra mélyebb réte tudó idegeje és a tényeke ket ha megv ról (micsoda nyes szellők) bizakodásun latkozhatott, milyen izgat zásokban az polgári kieg az öntudást, nyeknek va szesei.

De éppen akkor érzék latjuk. Ha r divatba jött.

— Hogy vetelkedő te

— hogy könyvsikere

— hogy idéz a színpé

— hogy ernyón,

— hogy sajtóban, és földérinteni: v

— ha te történelem a vagyunk. Az minden törté olyan törté

NYAKIG A TÖRTÉNELEMBEN

Sorozatot indított egyik könyvkiadónk fiatal felnőttok számára: ismerjék meg az európai és a magyar történelmet úgy, ahogyan ezt a történelmet a szépirodalom elmeséli. Az ókori rabszolga-társadalmat tehát egy Spartacus-regényből például, a középkori parasztháborúkat egy Dózsa-regényből, a francia forradalmat Victor Hugo 1793 című regényéből, a tőkés rend kezdetét Balzac Goriot apójából, és így tovább. A sorozat tervezése közben aztán eljutottak Magyarországra történelmének 1945 utáni szakaszához, meg egy bökkenőhöz: van-e olyan regény, amelyből ennek a bő három évtizednek a történelme kiolvasható? Hamar meg kellett állapítaniuk, hogy természetesen nincs. Természetesen, mondok, hisz egy ilyen vállalkozáshoz távlatuk sincs még a regényíróknak, s talán a gyors változások se kedveznek az ilyen vállalkozásnak; tény, hogy mindegyik félbeszakadt eddig: Déry Tibor el sem jutott 1945 utánig a Felelettel, Darvas József Rézseg esője mindörökké befejezetlen maradt, Mesterházi Lajos Tanúsága is megállt valahol az első éveknél. Maradtak hát a novellák, a rövid elbeszélések. Állítsak össze egy elbeszélésgyűjteményt, beszéltek rá a kiadóban, kerekedjék ki három évtizedes történelmünk azokból a pillanatképekből, amelyeket egy-egy elbeszélés rögzített, meg-megállítva az elrohanó időt.

Nekihasaltam tehát a kortárs magyar elbeszélésirodalomnak, belenéztem történetudományi munkákba is, hogy a könyv utószavában fölvezolhassam a reménybeli olvasóknak: mi is történt itt nálunk 1945 óta. Most pedig elmondom röviden, milyen töprengésre készítetett ez a röpke történelmi stúdium.

Töprengésem egyetlen kérdőmondatba is belesűrítendő: csakugyan, mi is történt itt velünk és körülöttünk — vajon ismerjük-e azt a történelmet, amelyben nyakig benne vagyunk? Attól kezdve ugyanis, hogy „kijöttünk a pincéből”, egészen a mai napig, a történeteknek valami hallatlan gazdagságát zúdította rám ez a stúdium, mindahhoz képest azonban, ami történt, úgy találtam: valami végtelenül leegyszerűsített sémát őriz csak a mindennapos közemlékezet.

Gondoljunk csak arra, hogy az alkalmi beszédek, az ünnepi cikkek, az iskolai tankönyvek és a jubileumi kabaréműsorok a következő panelszakaszokból állítják össze három évtizedes történelmünk fantomépületét:

Átlag Lajos magyar állampolgár először feljött a pincéből, soványan, bizakodva, a pusztán életben maradásának örülve — aztán egy vonat tetején batyuzni indult. Ez az első panel.

Ugyanez az Átlag Lajos felépítette romjaiból az országot, még mindig soványan, de még több bizakodással, hiszen az arcát „fényes szellők” simogatták. Ez a második panel.

Jött azonban a megcsalatozás e bizalomban. Átlag Lajos ekkor vezérek fényképe alatt menetelt, letagadta nyugati rokonait és lödenkabátban járt. Ez a harmadik panel.

Átlag Lajos addig-addig menetelt, míg egyszer csak bele nem menetelt egy tüntetésbe, amely csúnya hőzöngésben és lövöldözésben folytatódott. Átlag Lajos mégsem szaladt nyugati rokonaihoz a zürzavarból. Ez a negyedik panel.

Jól is tette, hogy nem szaladt el, mert most már autója van, s olyan világban él, amelyben vannak még hibák, de aki igyekszik, annak vikendháza is lehet. Ez az ötödik panel.

De mert az ilyen leegyszerűsítések is megkívánják apró, hitelesítő mozzanatokot, hát a közemlékezet számon tartja még azt is, hogy a batyuzások idején melaszsal édesítettük a kukoricakását, hogy a „fényes szellők” idején kihajtott inggallér volt a divat, hogy a vezérek fényképe alatt virslit is kaptunk május elsején, hogy a lövöldözés közben ingyen-pulykát osztogattak valamely előkelő intézmény perszaszőnyeges tanácstermében és hogy a mai autós világ kezdetén a Skoda Octavia számított az álmok netovábbjának.

Ezzel a karikatúra-történelemmel szemben pedig ott áll a számunkra alig ismert valóság-történelem. Az emlékezet mélyebb rétegeiben, a látható emlékjelekben, a felejteni nem tudó idegsejtjeinkben, a pillanatképeket rögzítő szépirodalomban és a tényeket előszámláló történeti tanulmányokban. Amelyeket ha megváltunk, záporozzák ránk a tudást is önmagunkról (micsoda tömegek maradtak ki például érzelmileg a „fényes szellők” mámorából, mennyi bizalmatlanság rejtett nagy bizakodásunkban — épp e tömegek iránt, mely kevéssé csatlakozhatott, aki hitével eleve sem személyeken csúszott, és milyen izgalmas gazdag társadalmi-erkölcsi-izlésbeli változásokban az a mostani szakasz, amelyet a panel szerint kispolgári kiegyensúlyozottság jellemez), meg záporozzák ránk az öntudást, az önérzést is: milyen példátlanul érdekes eseményeknek vagyunk kortársai, tehát cselekvő és szenvedő részesei.

De éppen, mert nyakig benne vagyunk, helyzetünket csak akkor érzékelhetjük történelemként, ha szüntelenül megváltjuk. Ha most, amikor a történelem egyébként olyannyira divatba jött.

— Hogy egy ország lesi a készülékek előtt: mit tud a vetélkedő tévécsalád a Napkirály Franciaországról,

— hogy regényes ósmexikói és reneszánsz történetekkel könyvsikereket lehet aratni,

— hogy a mai írott drámák többsége is régmúlt korokat idéz a színpadra,

— hogy Angliai Erzsébetet milliók csodálják meg a képernyőn,

— hogy a maja és azték kultúráról lázas vita folyik a sajtóban, és országos felhívás biztatja az úttörőket, segítsenek földéríteni: vadkan vagy orgyilkos ölte-e meg Zrínyi Miklóst,

— ha tehát éppen most nem felejtjük el: a legfontosabb történelem a miénk. Ez a jelenkori, amelyben nyakig benne vagyunk. Amelyet mindennél jobban ismernünk kell. Mert minden történelem a bőrünkre megy. És mert ez az egyetlen olyan történelem, amelyen változtatni, javítani tudunk.

Faragó Vilmos

ARATNAK • KŐSZEGHY GYÖRGY FELVÉTELE

Közel egy évtizede annak, hogy a munkásörsg megyei parancsnoka parancsban ismertette, a Legjobb Alegység címet immár harmadszor és véglegesen a polgáriak nyerték el. Parancsnok Szabó József volt. Akkor még csak fényképről ismertem, azóta viszont személyesen is találkoztam vele. Szerény, csendes ember, olyan típusú, aki nem hangos szóval teremt tekintélyt magának, de megfontoltságával. Ma már nyugállományban van, de alakja naponta feltűnik a megyei parancsnokságon, egyik vagy másik egységénél.

— Szegény család gyermekeként születtem — mondja most, hogy itt ül velem szemben. Az alkalom: nemrégiben magas kitüntetést kapott, a Vörös Csillag Érdemrendet. — Apám kubikos volt, jobbát akaró. De ezért harcolni kellett. Csongrád megyében erre a harcra nem kellett külön is biztatni az embereket. A felszabadulásig vele együtt kerestem a napszámások keserű kenyerét.

— S negyvenöt után? — Segéd munkás lettem a csongrádi bányagarnban. Ezután a hadseregbe kerültem. Több évi szolgálat után, 1958-ban bíztak meg a polgári munkásörsgység vezetésével.

Szívesen emlékszik vissza ezekre az évekre. Megbízatását a legszebb pártmunkának tekintette.

— Hozzájárul ehhez az is — mondja most, hogy az ottaniak az első percben szeretettel fogadtak. Mindezek ellenére eltelt jó pár hó-

PORTRÉJA

Nyugdíjban is tevékenyen

nap, amíg megismertem ezeket a sajátos körülményeket. Az állományban a traktorostól a mérnökig mindenki megtalálható volt. De hogy mennyire sikerült összekovácsolni az egységet, azt mi sem bizonyítja jobban, hogy a hatvanas években az árvízhez riadóztattak bennünket. Éjt nappalá téve, magunkat nem kímélve, vállt vállnak vetve dolgoztunk a gátak építésén, megerősítésén.

Az eseményeket sokáig lehetne sorolni. Szabó József emlékezete sok-sok élményt őriz. A gyakorlatok, a lövészetek pillanatai szinte megélednek, ahogy beszélgetünk rólok. Tudásukat, a kiképzésen megtanultakat akkor is jól hasznosították, mikor a rendőrséggel együtt szökött bűnözőt kutattak, majd fogtak el.

— A család? — kérdeztem. — Segítőkészségüket mindig érezhettem. Jó volt tudni, hogy az otthoniak mindig megértették, ha

hosszabbra nyúlt egy-egy gyakorlat. Az örömöm akkor lett teljes, mikor a fiam is úgy döntött: a fegyveres testületnél vállalt szolgálatát vállalja. Ó rendőrtiszt, kislányom pedig középiskolába jár, most érettségizik.

— S meddig vállalja még a munkásörsg hivatással járó elfoglaltságát?

Elmosolyodott. — Elválaszthatatlan az életem a testülettel.

Meglehet, ez a gondolat húzódik át életének azon a részén, amelyet fegyveres szolgálatban töltött. Csak így történhetett, hogy annyi magas kitüntetéssel jutalmazták az évek során. A legmagasabb közöttük a munkásörsg megalakulásának 20. évfordulóján kapott Vörös Csillag Érdemrend. Erről azonban szerényen szól. De ezt már megszokhattuk tőle, akik ismerjük: ő egyszerűen ilyen ember.

László Gábor

BÉNYEI JÓZSEF:

Meghajolni

Ó alázatos tulipánok fohászodik a törtéderekú ti tanítatok meghajolni szigorúan és türelemben mert szél cibál arcomba immár esők kopognak szemgolyómon s ingó térdem alatt a fűszál késfejú kővé alakul

Aki nem hajlik eltörik és átszáguldanak fölötte benzinszagú utcai lábak

Lapszélén

Közlemény

Van a csekkek közepes részén egy rubrika, amely ezt a címet viseli: A feladónak az összeg rendeltetésére vonatkozó közleménye. A II. kerületi adóhivatal által küldött egyik csekken ebben a rovatban a következők voltak bélyegezve. "Mivel a kérdésjelleg kétségtelen, már a kérdésekre adott választ is közé teszem, természetesen az összegre vonatkozóan): Név: Kétszázszáznegy Forint. Született: 1946. Anyja neve: Munkából Szerzett Jövedelem. Felesége neve: nőtlen. Munkahelye: Magyar Nemzeti Bank. Végül annak bizonyosságául, hogy ezt az egészet nem álmódtam, a számla neve: Debrecen m. Vár. Tan. VB II. ker. hiv. egyenesadó beszéd. számla.

Szag I.

Valami búzlik. Nem Dániában, hanem Japánban (és az erősen iparosodott kapitalista országokban). Az említett állam környezetvédelmi szervei, a legkézenfekvőbb módon, az ember szaglását használják fel annak a meghatározására, milyen mértékű a légszennyezettség. Ha nem is a legérzékenyebb eszköz — a kutya szaglása sokkal jobb mint az emberé, legfeljebb kutya sem veszi a levegő szennyezettségét —, de a legolcsóbb s ez ma nem megvetendő szempont. Sokat tanulhatunk Japántól, ettől a nyersanyagban és energiatartalomban hasonló szegény országtól, de ezt a módszert jobb lenne nem megtanulni. Egyrészt azért ne, mert a munkáerő sohasem legyen olyan olcsó, hogy ilyen helyre is jusson munkáskéz, azaz orr. Másrészt ne szennyezzük el annyira a levegőt, hogy ilyen fontos legyen annak a meghatározása, hányszor van rosszabb szag, mint a megengedett.

Szag II.

Aki ismerős reklámországban, tudja mit kell tenni az izzadás ellen: Tucatnyi dezodort vehetünk, csak meg kell nyomni a spray-t, vagy ha magyaráz jobban tetszik: permetet tartalmazó edény (flakon) gombját. Igen ám, de, mint tudományos forrásokból hallom, az a gáz, amely kispricceli a szagtalanító hatású anyagot, veszedelmesen terjed a légkörben. Eljut a magasabb légrétegekbe, ott reakcióba lép az azzal az ózonnal, amely védi Földünket a nagyobb ultraibolya sugárzástól. Namármost, ha ez az ózonréteg vékonyodik, nincs ami a védőhatást kifejtse, tehát emelkedni fog a légkör hőmérséklete. És mi lesz akkor? Melegebb. S mit tesz az ember, ha melege van és izzad? Fogja a permetet tartalmazó flakont, és még több klórozott szénhidrogént nyom a légkörbe, amely aztán eljut az ózonrétegre. Öröki kör alakul így ki. Nem kellene, mondjuk szappannal megszakítani?

Átalakítás

Mint arról lapunk már beszámolt, Debrecen legrégebbi ABC-áruházát felújították. Többek között megváltoztatták a polcok, pultok helyzetét. Mindezt nagyon rövid idő alatt, még arra is ügyeltek, hogy hétfőn kezdjék, s pénteken végezzék el a munkát, kevesebb legyen a kiesés az árusításból. Két vélemény az újjászületett boltról.

A szakemberé: A bolt ebben az állapotában jobban megfelel a vevőáramlás irányának.

A laikusé: Eddig hosszában álltunk sorban a hús, a tejtermék és zöldségosztályon, most meg keresztben.

G. J.

Debreceni szobrok és domborművek

Somogyi Sándor: Dr. Nagy Lajos síremlékreliefje

Különös hangulatú dombormű áll a Fűvészkert utcai iskola Déri tér felőli falán. Rajta nagy fa árnyékában félméztelen idős férfi áll, karjának, fejének íve követi a gazdagon, szinte buján aláhulló faágat. Arca törött, szemei különösen, a semmibe merednek, keze erőtlen, úgy hullik alá, mint a testet borító lepel. A természetől roskadó fa alatt csordultig tele kosár, alatta, mellette füvek, dudvák.

Somogyi Sándor reliefje az érett szecesszói reprezentatív példája. Stilizált ágak, kacsok, gyümölcsök különös folyandárt alkotnak. Mindez nem öncélú, hanem bonyolultságot, összetettséget hangsúlyoz.

A síremlék dr. Nagy Lajos ügyvédnek ké-

Dr. Nagy Lajos síremlékreliefje

A Diószegi—Fazekas- emlékmű a debreceni Perényi utcán (Feketéné felv.)

szült. Soha nem nyugovó, vagyont gyűjtő ember volt, aki mindig többre és többre törekedett. Elégedetlenségét, lelki gondjait, nyugtalanságát egyszerűen jelképezi alakja és környezete. A teli kosárnak, a bőségnak sem tud örülni tulajdonosa, új vágyak hajtják és emésztik.

Sápi Lajos (aki segítette a mű magyarázatában) az ötvenes években helyezte ide, az iskola falába a Kossuth utcai temetőből beszálított síremléket. A pusztaulástól mentette meg ezzel Somogyi ritka művei egyikét.

Somogyi Sándor (1881—1960) méltánytalanul elfelejtett szobrász. Dr. Jósza András fedezte fel, taníttatta. A budapesti Iparművészeti Iskolán Mátrai Lajos tanítványa volt. 1905-ben ké-

szíti első debreceni síremlékét, a Sesztina-szobrot, ezt követi a Gondy-, Vályi Nagy Gusztáv-síremlék és még néhány. Készít díjat, amelyet párizsi tanulmányútra fordított. Ennek viszonzásaként 1910—11-ben elkészítette a mai Kossuth utca—Vörös Hadsereg úti palota külső szobrász díszlet. Megpályázta a Kossuth-szobrot, de nem kapta meg a megbízást, 1914-ben pedig Kálvin szobra miatt voltak nézeteltérései. Így csalódottan elhagyta Debrecen. 1920—1960 között Budapesten élt, a Százados úti művésztelepen, s tulajdonképpen el is kalodott. 1927-ben meg elkészítette a hajdúszoboszlói I. világháborús emlékművet (előzőleg már felállították itt Gönczy Pál mellszobrát. 1925-ben Polgáron avatták historizáló jellegű hősi emlékművét. Többet nem jelentkezett Debrecenben és környékén.

Életművének összegyűjtése feldolgozása nehéz feladat, hiszen rokonai nem élnek, művei szétszóródtak. Kérjük a debreceni közönség segítségét ebben a nehéz munkában.

Sz. Kürti Katalin

A polgári hősi emlékmű (Vencsellei felv.)

Bécsi levél

Hidrogén-erőművekről

Környezetvédelem — energiaválság. A fogalmakat olyan tényező állítja figyelmünk középpontjába, amely gyors tetteket sürget: az emberiség sorsáért való aggodás. Ebben a megítélésben kétségtelenül a környezetszennyezés elleni harc az elsőbbség — ám a kettősség itt sem szakad meg: éppen az energiaforrások átalakításakor keletkező melléktermékek kellemetlen hatását érzi a városi ember, amikor mély lélegzetet vesz, de oxigén helyett csak a benzingőz és a por gyomorfelkavaró keverékét küldheti tüdejébe. Századunk sarkalatos problémái tehát annak ellenére kapcsolódnak össze, hogy látszólag nagyon is távol állnak egymástól.

A környezetszennyezéssel foglalkozó szakemberek egyetértenek abban, hogy elsősorban a nagyvárosok és az erőművezeték lakói a legveszélyeztetettebbek. Ennek oka az, hogy a metropolikus legtöbbször — tisztelet a kivételnek — a tervezők rablógazdálkodást végeznek. Gazdaságilag előnyösebb okok miatt a zöldterületeken építkeznek, így a városok „tüdejét” jelentő fák, parkok lassan eltűnnek. Ennek logikus következménye a szinte elviselhetetlen levegő. (Bécsben sokat tesznek az eddig megmentett parkokért: politikailag is vihart kavart az a terv, amely szerint az egyik legszebb parkba akarták helyezni az új egyetemi központot. A városatyák nemet mondtak — pedig „csak” 36 fát kellett volna kivágni! Ez a példa azonban nem jelenti azt, hogy a belvárost nem érte volna el a benzingőzbetegség: mérések szerint a Herrengassen olyan szennyezett a levegő, hogy az már veszélyes az emberi szervezetre is!) A környezetszennyezés másik fő területe a vidék, elsősorban az erőművek környéke. Az áldozatok pedig a folyók, tavak, amelyekből kipusztulnak a halak is. További nehézségeket jelent a jövő energiáforrása, az atom: egyelőre még nem sikerült megnyugtatóan megoldani a radioaktív hulladékok tárolását.

Az energiaforrások terén sem rózsás a helyzet. A „fekete arany” menthetetlenül fogyóban van — még akkor is, ha a néhány évvel ezelőtti jóslat 30 éves kifutását valószínűleg túléli. Az emberiség energiáigényét azonban egyedül képtelen megoldani, s az ezredfordulóra valószínűleg csökkenni fog felhasználása a többi energiaforráshoz hasonlóan. (Jellemző az „olajcsoda” légvárának összeomlására a brit partok mentén talált fekete arany sorsa. Szakemberek évekként ezelőtti még úgy ítélték meg, hogy az itteni olaj nemcsak fedezni fogja a szigetország ellátását, de jut belőle bőven exportra is. Az Egyesült Királyság ily módon belépett volna az olajpiacra — a maival ellentétben előjellel: importőrből exportőr lett volna, ennek a páfordulásnak teljes politikai súlyával együtt! A mai értékelések már sokkal józanebb képet festenek az északi olajról. Ezek szerint az energiaforrás ugyan képes a szigetország ellátására az évtized végén, de a várt exportálás valószínűleg elmarad. Ugyancsak hátrányos az angoloknak, hogy a tengerfenékről hozott olaj önköltsége a drága eljárások miatt sokkal magasabb a közel-keleti olajénál, így tehát a világpiacon versenyképessége is megkérdőjelezhető.)

Világjelenség, hogy az energiahiány pótlására egyre több ország újítja fel a hatvanas években halálra ítélt szénbányászatait. Az ily módon nyert energia azonban drága — a szó eszmei értelmében: az erőművek ugyanis a levegőt szennyezik. S itt zárjuk be a kör. Olyan energiaforrásra van tehát szükség, amely legalább a levegőre nem hat károsan. Szakemberek szerint erre a hidrogén a legalkalmasabb.

Az osztrák fővárosban nemrég nemzetközi tanácskozást tartottak, amelyen egyetlen napirend szerepelt: a hidrogén. A több mint 50 tudós között ott találtuk dr. Cesare Marchetti, azt az olasz kutatót, aki már 10 évvel ezelőtti merész elgondolással állt elő Ispra kutatóközpontban kidolgozta az ezredforduló szerte ideális másodlagos energiaforrása felhasználásának tervét. Az olasz tudós a hidrogént javasolta. Nagy feltűnést keltett kísérletei után 10 évvel éppen az ő vezetése alatt már a végrehajtás gyakorlati kérdéseiről tárgyaltak Bécsben. A szakemberek megegyeztek abban, hogy a földünkön leggyakrabban előforduló alapanyag a hidrogén, amely több előnyös tulajdonsággal is rendelkezik. Ezek közé tartozik, hogy vízből előállítható — márpedig ebből a folyadékból kifoghatatlan készletek állnak rendelkezésre. Rendkívül fontos, hogy a hidrogén elégetésekor a környezetet nem károsan ható anyag, víz keletkezik. A hidrogén ellen tehát a környezetvédők sem emelhetnek kifogást. További előny, hogy csővezetékben továbbítható, de folyékony állapotban akár vasúti tartálykocsikban is szállítható. Az elektromosság szembeli előnye, hogy könnyebben, kevesebb veszteséggel tárolható. (Peter Weinzierl, a bécsi egyetem professzora: „Három tárolási módot ismerünk. Első a földalatti, amely során akár régebben kiaknázott földgázvezetők helyére vezetjük a hidrogént. Második a folyékony állapotú tárolás, amelynek hátránya, hogy drága. A harmadik fémhővezetők felhasználásával történik — amely megoldhatja a gépkocsik üzemanyag-tárolását is.”)

Ez utóbbi témával, a gépkocsik hidrogénmeghajtásával már régebben foglalkoztak. Az ok újra a környezetszennyezés. Elsősorban a városokban előbb-utóbb ki kell majd tiltani a hagyományos benzines autókat — ezért kísérleteznek elektromos- és hidrogénmeghajtásúakkal. A Mercedes gyár már bemutatta Bécsben különleges járművét, amely hidrogénnel működik, s a szakemberek szerint 2000 körül sorozatgyártásra is sor kerülhet.

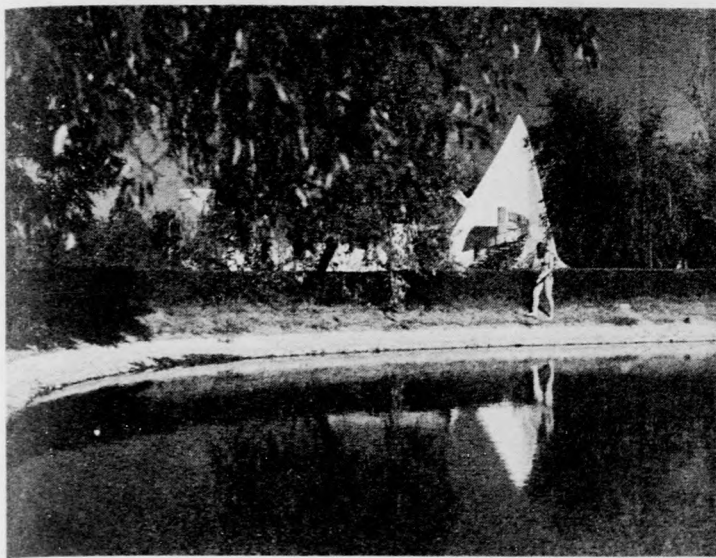
Az előbb említett pozitívumok mellett a hidrogén természetesen előnytelen tulajdonságokkal is rendelkezik, amelyek nehezítik felhasználását. Az érdeklődők elsősorban a robbanásveszélyt emlegetik, amely akkor áll fenn, ha a gáz a levegővel keveredik. Az ellenkezés azonban kézenfekvő: ez a veszély a földgáz és a benzín esetében is fenn van. (Baselban egyébként már évek óta működik az a gyár, amely olyan gázt termel, amelynek 80 százaléka hidrogén. A város lakói eddig nem panaszkodtak kellemetlenségekre.)

A hidrogén felhasználásának legnagyobb akadálya kétségtelenül az, hogy nem elsődleges energiaforrás. Ez azt jelenti, hogy a természetben talált módon nem használható fel energia nyereségre. Először tehát energiát kell használni fel energiára. Ez azonban nem jelent sötét jövőt, hiszen a villamoság is másodlagos energiaforrás — ráadásul sokkal gazdaságosabban tárolható és vezethető, mint a hidrogén. Az előállítás nehézségei azonban egyelőre meggátolják elterjedését. Ez csak akkor lesz lehetséges, amikor jelentősen javulnak a hidrogént előállító berendezések — s ha olcsóbb elsődleges energiaforrások találhatók a hidrogénfejlesztéshez. (Jelenleg leghasználatosabb a termokémiai eljárás, amely során forró levegő segítségével kapnak hidrogént. Az elektrolízis (elektromos áram segítségével történő szétválasztás) egyelőre nagyon drága, s ugyanez mondható el a fotokémiai eljárásokról is, amelyekben a fény az energiaforrás. Legnagyobb jövőt — éppen az atom olcsósága miatt — a sugárzókémiai eljárásoknak jósolnak.)

A tervek szerint a nukleáris hidrogéngyártó üzemekből tartályokba kerül a gáz, amelyet onnan juttatnak a fogyasztóhoz. Az elképzelések a bécsi tanácskozás tapasztalatai alapján végrehajthatók, de a hidrogén nagyüzemi előállítása csak akkor lesz gazdaságos, ha a sugárzókémiai eljárásokat alkalmazzák.

Oltványi Tamás

A TERMÉSZET PATIKÁJA

Ez a hatalmas patika, amelyről a következőkben szó lesz, itt van a lábunk alatt. Igaz, eléggé mélyen, de fél század óta már nemcsak azt tudjuk, hogy van, hanem azt is, hogy mire jó.

Amikor a húszas évek közepén kutatni kezdtek az olaj után — aranyat találtak! Nem szó szerint véve, nem éret, hanem aranyat érő hévizet. Akkor persze még nem tudták ezt, vagy csak kevesen sejtették, mekkora nemzeti vagyonra bukkant dr. Pávai Vajna Ferenc geológus Hajdúszoboszló határában. Ő tisztában volt a hőforrás nagy értékével: valóságos forró tengert talált a „Hortobágy mellyékén”, s a vízben kimutatott konyhasó, jód és bróm izgalomba hozta a tudósokat is, hiszen bizonyíték került a kezükbe ismét: valaha tenger töltötte ki a Kárpát-medencét. A gyógyforrás születésnapjának 1925. október 26-át kell tekintenünk. Ezen a napon rendkívüli látványok voltak a tanúi azok, akik látták a viz feltörését. A másfél méter széles fúrólukon 7—8, majd pedig csöbe vezetve 27 méter magasra szökött fel a forró víz, s elárasztotta a környék árkait, vályogvető gödreit, mélyedéseit. A 73 fokos, 24 óránként 2 304 000 liter vizet adó — 1086 méter mélységű — kút attól a naptól kezdve szakadatlanul adja a vizet, s az újabb fúrású kutakkal együtt lehetővé teszi a gyógyfürdő állandó fejlesztését és bővítését.

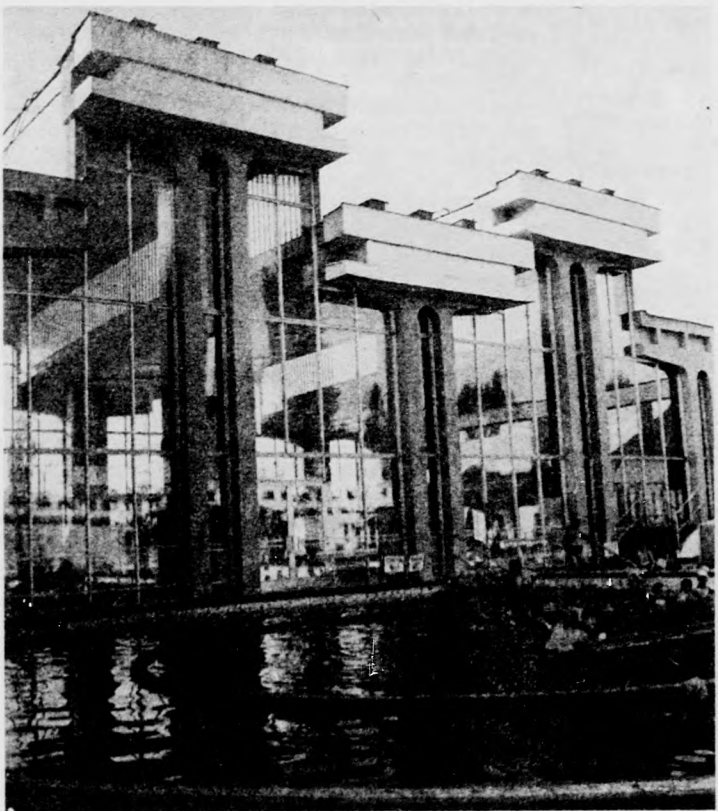
A helybeli lakosság nem elégedett meg a látvánnyal, hanem azon nyomban fürdeni kezdett, az asszonyok pedig hozták a ruhát, mostak, súlykolták, kihasználták az ingyen melegvizet. S ekkor kezdődött a „csoda”: a fürdőzők köszvényes lábából, vállból kiállt a fájás, a vízben mosó asszonyok reumás fájdalmi enyhültek, vagy teljesen megszűntek. Ezek voltak az első spontán megfigyelések, amelyek arra utaltak — ez később tudományosan is beigazolódt! — a talált hőforrás vize gyógyító hatású. A vegyelemzés hamarosan ki is mutatta, hogy a maga nemében szinte páratlan összetételű a víz. Egy napi mennyiségében kb. 5000 kg jódos konyhasó, 1000 kg szódá, 10 kg jód és 40 kg bróm található. Ezenkívül kálium, kalcium, magnézium, vas, fluor, kén, kovasav, oldott oxigén, valamint még sok más anyag. Még ma is találunk a vízben újabb és újabb, eddig nem ismert hatóanyagokat, amelyek természetesen a gyógyítás újabb lehetőségeit is megnyitják. Dr. Bodnár János, debreceni egyetemi tanár akkoriban megvizsgálta a hévizet és kijelentette: „... a hajdúszoboszlói... mélyfúrásból eredő víz a maga nemében egyedülállóan tekinthető, hozzá hasonló összetételű és hőmérsékletű víz... nem ismeretes”. Egy másik jeles tudós — dr. Dalmady Zoltán — még tovább ment: „... rendkívül érdekes vonása a hajdúszoboszlói vizeknek — írta akkoriban — hogy töménységükben és összetételükben aránylag igen közel állnak az emberi szövetnedvek összetételéhez... joggal nevezhetik magukat földből fakadt vérsavónak...”.

Különös és a korra jellemző helyzet állt elő. Ömlött a földből a kincset érő héviz, s a koldusszegény, eladósodott város nem tudott mit kezdeni vele. A kormányzat — mivel nem olajat találtak a fúrás nyomán — megvonta a vállát, nem adott pénzt a víz hasznosítására. Valamit pedig tenni kellett. Nemcsak kincset talált a város, hanem olyan gond is a nyakába szakadt vele, hogy az egyik tanácsbéli még azt is kitalálta már kinyájában, be kell dugni azt a lyukat, s akkor nem lesz rá többet gond! Szerencsére nem ez történt. A víz gyógyító hatása arra indította a város vezetőit, hogy megszavazzák egy ideiglenes fürdő építését. Miután a tulajdonjogi és egyéb el-

járások lezajlottak, a közbirtokosság a bánomkerti részen 23 hektárnyi területet átruházott a városra, s ott nyitották meg aztán 1927 júliusában a földbe ásott *fővenyfürdőt*. Innen számítjuk a hajdúszoboszlói gyógyfürdő ötven esztendő történetét.

Elképzelhető, mekkora szenzáció lehetett ez akkoriban: öt hét alatt 28 000 ember mártózt meg az iszapos, sáros, mindenesetre gyógyító hatású vízben. Egyre növekedett a híre Szoboszlónak, megindultak a betegek az ország minden részéből, de még külföldről is. Az ideiglenes fürdő hamarosan kicsinek bizonyult, a város pedig képtelen volt fejleszteni, beruházni, nem volt miből, úszott az adósságban, a kassza kiürült, még a polgármesteri iroda bútorzata is le volt foglalva. Ilyen helyzetben az államnak kellett volna segítenie. Igéretben nem is volt hiány, megfordult a városban gr. Bethlen István miniszterelnök, később Horthy is, mindketten szavukat adták, ahelyett, hogy pénzt adtak volna, így aztán a megszorított város bérbe adta a fürdőt egy sebtében toborzott, tőkés részvénytársaságnak, amely csak annyit fejlesztett, amennyit a bevételből fedezni tudott, kizárólag a haszon érdekében. A beruházás ideiglenes volt, olcsó, korszerűtlen, s képtelen volt kielégíteni a növekvő igényeket. Nagy harc árán végre a város visszavette saját kezelésébe a fürdőt, s elmondhatatlan vergődés, szármalmas koldulás, krajcároskodás árán valahogy — ha lassan is — fejlesztette a maga fürdőjét. Úgy is jellemeznénk: versenyfutás kezdődött, hogy legalább lépést tartssanak a növekvő forgalom diktálta szükségletekkel, ez azonban csak reménytelen lóholás volt. Még így is — a negyvenes évek végére — világhírűvé vált a szoboszlói gyógyfürdő.

Az igazi fellendülés azonban a felszabadulás után kezdődött meg. Sokat mondó tény, hogy a háborús pusztulást követő időben, az újjáépítés heroikus küzdelmében is volt arra gondja a nép államának, hogy gyorssegélyt adjon a fürdő üzembe helyezéséhez, majd pedig 1946-ban miniszteri rendeletet valószínűsített meg azt, amit közel 20 év alatt nem sikerült elérni: *gyógyfürdővé* nyilvánították. Azt gondolhatnánk, ez csupán elnevezés kérdése, de többről van szó! A gyógyfürdő cím ugyanis alapot nyújtott a kiemelt fejlesztéshez, s a cím ran-

got, elismerést jelentett, de kötelezett is a szakadatlan fejlesztésre, a szigorú előírások megvalósítására.

A minőségileg merőben új fejlődési szakasz azonban 1960-tól kezdődött el. Akkor jutott az állam is, a város is odáig, hogy kellő mértékű anyagi ráfordítással 10—15 éves fejlesztési terv megvalósítását tűzhette ki célul. A fürdő ekkor már tanácsai határozat alapján: *Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő Vállalat* néven szerepel, s meghatározza az egész város további fejlődését.

Az 1960—1977. között eltelt idő alatt a város szoros értelmében semmi sem maradt meg a régi fürdő építményeiből, berendezéséből, mindent kicseréltek, fejlesztettek s újjakkal bővítettek. Így beszélhetünk arról ma, hogy a szoboszlói gyógyfürdő európai színvonalon nyújtja mind a gyógyítást, mind a pihenést, regenerálódást és szórakozás lehetőségeit. A kormány 1964-ben, majd 1969-ben kiemelten is foglalkozott a Magyarországon található — igen nagy hozamú — termálkutat — a héviz mint nemzeti kincs — hasznosításával. A hetvenes évek elején éppen e tárgyban került sor fontos tanácskozássra a Magyar Népköztársaság, valamint az ENSZ megfelelő szekciója között. Nincs a világnak olyan sarka, ahonnan ne jöttek volna már Szoboszlóra üdülő vendégek, vagy betegek. S egymás után épültek fel a hatvanas—hetvenes években a saját fürdővel rendelkező gyógyüdülők. Az állam 150 milliót költött a gyógyfürdő fejlesztésére az elmúlt másfél évtizedben, s már készen vannak a jövő tervei. A fürdő már ismét szűk, nemrég bővítették további 14 hektárral, s ma 30 hektár területen folyik az építés, szépités, fejlesztés. Hivatalos vélemény szerint a hajdúszoboszlói gyógyfürdő jelenleg hazánkban a legkorszerűbb, a legjobban felszerelt. A forgalom évről évre rohamosan növekszik, a zsúfoltság óriási, van olyan nap, amikor 20 000 ember fürdik Szoboszlón. A vendéglátás, a kiszolgálás, az ellátás, a szállodai férőhely hiánya még mindig az égető gondok közé tartoznak. Jellemző a város hírnevére, hogy a Danis Turkey Hotels Ltd. nevű dán cég 8 emeletes gyógyszálló építésére tett ajánlatot, 400 ággyal, szupermodern kivitelben, s a költségekre kb. 4 millió dollárt irányozna elő. Érdeklőség: megállapításuk szerint a szoboszlói klíma az Assuanéval azonos. (Valóban, a klíma is gyógytényező! Évi 2000 óras napsütés, a kedvező széljárás, a levegő magas — gyógyanyagokkal teli — páratartalma mind-mind hozzájárul a gyógyuláshoz, a felírásuléshez.)

A forgalom méreteit jellemzi néhány adat: a város lakossága 1971-ben 24 500 fő volt. A fürdő forgalma: 1 052 701 fő. — 1976-ban: 26 000 fő, a forgalom: 1 550 000 fő. Valószínűleg 1977-ben — a jubileumi évben — megközelítik a 2 milliós forgal-

mat, néhány éven belül pedig túl is haladják. Nem nehéz elképzelni, mit von ez maga után. Elismerés illeti a fürdő vezetőit és dolgozóit azért, hogy ilyen elképesztően magas forgalom mellett is helytállanak, s kiérdemelték a vendégek, a betegek, a pihenésre vágyók háláját.

Hol tartunk jelenleg? 10 gyógymedence, valamint 6 más medence van jelenleg 7149 m² vízfelülettel, amelyhez hozzá-számítandó még a csónakázó tó 40 000 m² felülete. Termálmedencék, hullám-, és pezsgőfürdő, új kabinsor, kádfürdő, iszappakoló, gyógytornaterem, versenyszóda, ivócsarnok, szauna-fürdő, víz alatti tornáztatásra szolgáló medence, ultrahangos porlasztóval felszerelt inhalatorium, szájtussal működő fogínykezelő, masszírozóhelyiségek, elektroterápiás kezelési lehetőségek, egyszóval: szinte minden, ami ma szükséges az ilyen jellegű gyógyfürdőben a korszerű gyógyítás, kezelés megvalósításához. S első helyen kellett volna említenem a fürdő kiváló, nemzetközileg ismert nevű orvosait.

Úgy tűnhet az elmondottak után, hogy Hajdúszoboszlón a férőhely hiánya a legnagyobb gond. Főszében így is van. Télen azonban a kapacitásnak alig fele van kihasználva. S egyáltalában: még mindig nem kapják meg gyógyfürdőink azt a fokozott figyelmet, amelyet pedig nemcsak kiérdemelték, hanem amelynek haszna beteg emberek ezreinek gyógyulásában, jobb közérzetében, munkavégzésében jelentkezik, de forintban is kimutatható, milliárdos nagyságrendben, népgazdasági szinten. Ma — ez köztudott — valóságos népbetegség nálunk a — népies nyelven — reumának mondott izületi megbetegedések sokféle fajtája. Egyre több a mozgássérült, izületi betegségekben szenvedő, munkaképtelen, vagy csökkent munkaképességű ember, s ami ezzel együtt jár: a lelkibetegek száma. Még mindig nincs kellően beépítve gyógyító lehetőségeink sorába a magyarországi gyógyfürdők rendszere. Pedig a természetes patika bőven ontja kincseit. Köztudott, hogy a szoboszlói víz kiválóan alkalmas még hurutos megbetegedések, epebántalmak, bőrgyógyászati és nőgyógyászati esetekben is. Dr. Kun Károly vezető fürdőorvos szerint a hajdúszoboszlói gyógyvíz a tudomány mai állása szerint több mint félszáz betegség gyógyítására alkalmas.

Pinczés János igazgató és Nagy Lajos főmérnök térképeket, makettek mutatnak: a jövő képe varázsolódik elének az asztalon. Mi a fejlesztés lényege? Elsősorban a *gyógyítás* színvonalának emelése. 1985-ig SZOT és vállalati beruházással további 2000 férőhelyet hozó új üdülők épülnek. A vízkészlet mennyisége felbecsülhetetlen, mégis az eddigienél ésszerűbb felhasználásra lesz szükség: nem célravezető a sok kis, önálló fürdő építése. Elsősorban a *városi fürdőt* kell együttes erővel tovább fejleszteni. Így lehet — közös összefogással — olyan fürdőbázist teremteni, amely lehetővé teszi a pillanatnyilag már jelentkező 110 millió forintot további ráfordítás megvalósítását, a lépés tartását, az állandó megújulást.

A hajdúszoboszlói gyógyfürdő — nemzeti kincsünk! Fél százados fordulója alkalom a számvetésre, a tanulságok összegzésére: hasznosítsuk még jobban az ország hévizét, gyógyfürdőit. Ilyen adottságaink szinte páratlanok Európában, s egyelőre még a lehetőségek kiaknázásának a kezdeteinél tartunk.

Taar Ferenc

Fényképek: Vencselléi István

Ami van, és ami lehetne

90 ÉVE SZÜLETETT KARINTHY FRIGYES

„... én a törvényre vagyok kíváncsi — nem arra, hogy mi az ember, hanem arra, hogy mi lehetne...”, hogy mi felé érdemes törekedni. Azt az embert akarom látni, akit az értelem és a belátás teremtett a hatodik napon, ahelyett, akit a véletlen teremtett” — fogalmazta meg egy drámája előszavában írói, gondolkodói programját a XX. századi irodalmunk egyik legnépszerűbb és legsokoldalúbb alkotója, Karinthy Frigyes. Karcolatok, humoreszkek ezreiben, regényekben, színdarabokban mutatta be, tette a legkíméletlenebb kritika, a nevetés tárgyává a véletlen — azaz az antagonisztikus társadalmak körülményei — szülte torz embert és annak eltorzult kapcsolatait, s mutatta ki, hogy tőle elidegenedett, számára érthetetlen és rajta uralkodó viszonyai, mint egy zavaros álom nyomasztó kulisszái közé bezárva miként fetreng butaságban, önzésben és hazugságban. És kereste szenvetélyesen — maga is ennek a fojtogató álomnak foglyaként — az ébredés, a véletlen korlátaitól való szabadulást, az emberek szívében élő eszményhez méltó, az értelem teremtette ember születésének lehetőségét.

Bár már életében is humoristaként volt a legnépszerűbb, és mai köztudatunk is elsősorban így tartja számon — eltekintve a megéltetés kényszerében született napi jellegű, igénytelenebb írásaitól —, Karinthy nem viccelődött. Szállóigévé vált mondása — humorban nem ismerek tréfát — nem csupán a mesterséges tiszteletet jelenti, hanem azt, hogy humoreszkjeivel nem egyszerűen szórakoztatni akart, feladatát abban látta, hogy megmutassa a nevetéséget. A nevetés pedig az ő szótárában a tökéletlennel azonos: a nevetés szerinte azért a legnagyobb találmány, mert mindig a tökéletlenség láttán fogja el az embert, s ekként a belátás, az önnön tökéletlenségünkre való ráébredés annak a kiküszöbölésére tett első lépés jele — sőt maga az első lépés.

Java humoreszkjeiben Karinthy nem torzított tehát, hanem a tárgyul választott társadalmi pillanatképet, embertípust, viselkedési sztereotípiát, tipikus helyzet tapasztalati képerőt lehántotta a megszokás, az előítélet, a látszat felhámját, és pontos logikával a mélyére, a fonákjág hatolt. Gondoljunk itt a fonák szó eredeti jelentésére: a hírnévszél példál a fonák oldal mutatja meg a minta szerkezetét. Karinthy a humor éles, könyörtelen fényével világított rá a jelenségek valódi szerkezetére, a szerkezeti elemek ellentmondásaira.

Kora torz, feloldhatatlan ellentmondásokkal teli valóságának ilyen feltárása, amellyel embertársait is igyekezett rádöbbeníteni a valóság és benne önmaguk tartha-

atlan, emberhez méltatlan voltára, csak az egyik, a kritikai része volt munkásságának. A teljes Karinthy-képhez hozzá tartozik a pozitív program is, a kiút keresése; az emberibb ember és társadalom elképzelésére, a jövőbe vezető híd megépítésére tett lázas kísérletek: versek, novellák, fantasztikus regények, drámák sora, Új Enciklopédiájának tervei. Ő maga ezekben látta munkásságának lényegét, humoros írásait csak előkészületnek, melléktermékeknek tekintette, és keserűen jegyezte meg, hogy hiába próbálta humoreszkek ezreiben bebizonyítani, hogy nem humorista, úgy járt, mint annak idején az addig még ismeretlen krumpli Európában: virágját és bogyóját (humor, vicc) ették, gyökérgumóját (filozófia) eldobták.

Nem véletlen azonban, hogy Karinthyról beszélve mégiscsak a „melléktermékek” — a humoreszkek, az Így írtok ti, a Tanár úr kérem jutnak az eszünkbe. Karinthy ugyanis a jövő embere és társadalmi elképzelésekor — figyelmen kívül hagyva, hogy a mindenkori társadalom és a mindenkori ember között elválasztó határ van, és változásuk, fejlődésük csak szoros kölcsönhatásban képzelhető el —, egy „in vitro”, azaz körülményeitől függetlenül létező embert keresett. Polgári humanistaként, a francia felvilágosodás enciklopédistáinak kései, anakronisztikus leszármazottjaként azt remélte, hogy ez a körülményeitől független ember a ráció nevében levetkőzi majd rossz tulajdonságait, s majd ezután megváltoztatja körülményeit: a társadalmat is. A jövő zálogát a tudományban látta: azt írta, hogy az ember a korlátlan technikai lehetőségek birtokában megszabadul mind természeti, mind társadalmi meghatározottságaitól, és az értelem jegyében szüli újjá magát. Az az nem azt kutatta, ami van, optimálisan mi lehetséges, hanem azt — eredményként törvényszerűen utópiákra, Kolozsvári Grandpierre Emil szavaival: rendszerezett ábrándokra jutva —, hogy annak ellenére, attól függetlenül, ami van, mi lehetne. Hídat szándékozott építeni a jövőbe — hídján azonban nem indulhatunk el, mert innesső pillére nem a földön, nem a valóság talaján áll. Kiutat keresett az ember számára —, s ha világnézeti, szemléleti gyengéi miatt nem is találhatta meg, útkereső szenvedélye megrendítő, példaadó.

Egy, az ellentmondások felfedésére beprogramozott komputer tévedhetetlenségével működött viszont a mindennapok valóságát elemző humora: a társadalmi viszonylatoktól, az emberi kapcsolatoktól a tudat legbelső rezduléséig, mindenben feltárta a disszonanciát; s tette ezt olyan kifogyhatatlan, sziporkázó ötlet- és gondolatgazdagsággal, amely utólráhatatlanná teszi őt irodalmunkban. Sajátos logikája, szelleme mindennapi humorunk, az egyéni és társadalmi önis-

meretünk fontos alkotóelemévé vált.

1938. augusztus 29-én halt meg. Életrajzírója szerint zsebében öt pengőt találtak — adósságai viszont negyvenhatezer pengőre rúgtak. Hogy mi, ma mivel tartozunk neki, annak felmérése még folyik.

Menyhért Jenő

Karinthy Frigyes:

Tanítom a kállyhámban

Ha kilenc kállyhámban öt év fél nap alatt tizenkét köbméter búkkfa ég el — mennyi nap alatt ég el tizenkét kállyhámban kilenc köbméter búkkfa...

— Ha kilenc kállyhámban...
Az íróasztal előtt ülök, valami cikket olvasok Nem tudok figyelni. A másik szobából már harmincötödikször hallom a fenti mondatot.

— Mi a csoda van már azzal a búkkfával. Muszáj ki-menni.
Gabi az asztal fölé görnyedve rája a tollat. Úgy tesz, mintha valami más miatt mentem volna ki, fontoskodva keresgélek a könyvszekrényben. Gabi lopva rám néz, én összehúzó a szemem, mintha nagyon el volnék foglalva gondoljaimmal, és nem vennék tudomást róla — érzem is, hogy erre gondol, közben görcsösen mondogatom magamban: — „Ha kilenc búkkfa... tizenkét köbméter... akkor hány kállyhámban...” Ejnye, a csudába! Hogy is van?

Elmegyek előtte szórakoztatni, megállok, mintha ebben a pillanatban vettem volna észre.
— Na, mi az, kisfiam, tanulatunk?
Gabi szája lefelé görbül.
— Apukám...
— Mi az?
— Nem értem ezt a dolgot.
— Nem értem!... Gabi!... Hogy lehet ilyet mondani?... Hát nem magyarázták el az iskolában?
— De igen, csakhoggy...
A torkomat köszörülöm. Aztán már nyersen és el-lenségesen:
— Mi az, amit nem értesz?

Gabi mohón, gyorsan és megkönnyebbülve, máris hadarni kezd, mint akinek nagy súlyt vettek le a válláról.
— Nézd apukám, ha kilenc kállyhámban öt és fél nap alatt tizenkét köbméter búkkfa ég el...
En dühösen:
— Papperlapapp!... Ne hadarj!... Így nem lehet értelmesen gondolkodni!... Tessék még egyszer nyugodtan és megfontoltan elmondani, majd akkor meg fogod érteni! — Nna, adj egy kis helyet.

Gabi boldogan és fűrgen félrehúzódik. Ő azt hiszi, hogy én most nem tudom, hogy ő most vidáman rám bízta az egész dolgot — ő nem tudja, ő persze nem emlékszik ugyanerre a jelenetre, húszéves korom óta éltem előttem, mikor én húzódtam így félre, boldogan és megkönnyebbülve, és az apám ült le így mellem, ugyanezzel a bosszankodó és fontoskodó arccal, mint most én. És ami a legborzasztóbb, még hozzá — ebben a pillanatban villan át rajtam — erről, ugyanerről a példáról volt szó akkor is!... Úgy van, nincs kétség!... A búkkfa és a kálly! szent Isten!... pedig akkor már majdnem megértettem —csak elfelejtetem!...

Az egész húszéves korunk egy pillanat alatt a semmibe süllyed. Hogy is volt csak?
— Nézd, Gabi — mondom türelmesen — az ember nem a szájával gondolkodik, hanem az eszével. Mi az, amit nem értesz?... Hiszen ez olyan egyszerű és világos, mint a nap — ezt az első elemista is megérti, ha egy pillanattal figyel. Nézd, fiam. Ugye, itt van az, hogy kilenc kállyhámban öt és fél nap alatt ennyi és ennyi búkkfa ég el. Nna, mit nem értesz ezen?
— Ezt értem, apukám... csak azt nem tudom, hogy az első aránypár fordított és a második egyenes, vagy az első egyenes és a második fordított vagy mind a kettő egyenes vagy mind a kettő fordított.

A fejbőröm, a hajam tövében, lassan hidegedni kezd. Mi a csudát fecseg ez itt össze az aránypárokról? Mik lehetnek azok az átkozott aránypárok?... Honnan lehetne ezt hirtelenében megtudni?
Most már hangosan szólok rá:
— Gabi!... Már megint hadarsz?!... Hogy akarod így megérteni?... Az ember a szájával, izé... Mi az, hogy fordított meg egyenes, meg egyenes meg fordított, papperlapapp, vagy a falramasztott nagybögös!
Gabi röhög. Ráordítok:
— Ne röhögj! Ezért tanítatlak, kínlódom veled!... Ez azért van, mert nem figyelsz az iskolában!... Hiszen te azt se tudod... hiszen te azt se tudod... (Elképedve meredek rá, mintha egy szörnyű gyanú ébredt volna fel bennem.) Hiszen te talán azt se tudod, hogy mi az az aránypár?!...

— Dehogynem, apukám... Az aránypár... az aránypár... az aránypár, az a két viszony... amelyben a belső tagok hányadosa... illetve a külső tagok szorzata...
Összecsapom a kezem.
— Mondom!... Tizennégy éves kamasz, és nem tudja, mi az az aránypár!
Gabi szája megint lefelé görbül.
— Hát mi?

KARINTHY FRIGYES:

„STUGGLE FOR LIFE”

Pajtás, úgy fest, alulmaradtál
A Tétel és Törvény szerint —
Dögödre már hiéna szaglász
S a varjú éhesen kering.

Nem is a farka volt erősebb
Apró vadak tágáltak el —
S hogy irhádon ki osztozik most
Véreb? Veréb? Nem érdekel.

Öklöd, mikor lecsapni kellett
Mindig megállt a félúton —
Jóság volt? Gyöngeség? Nem értem.
Félsz? Góg? Szemérem? Nem tudom.

Talán csak undor. Jó van így is.
Megnugszom. Amen. Úgy legyen.
Inkább egyenek meg a férgek
Mint hogy a férgel megegyem.

— Hogy mi? Na megállj, te csirkefogó!... Most azonnal előveszed a könyvet, és harmincszor elmondod!... mert különben...
Gabi megszeppenve lapozgat, aztán hadarni kezd:
— Az aránypár azon mennyiség, melynek két beltagja úgy viszonylik két másik mennyiséghez, valamint... igen, apukám, de melyik itt a két beltag, a búkkfa térfogata és a napok száma, vagy a kállyhák száma és a búkkfa térfogata?...

— És most rettentő komolyan kezdem:
— Már megint hadarsz?! Add ide azt a könyvet.
— Ide néz, Gabi, ne légy már olyan ostoba. Hiszen ez olyan világos, mint a nap. Na nézd, milyen egyszerű. Na, ide figyelj! Ugye, azt mondja, hogy kilenc kállyhámban ennyi nap alatt ennyi és ennyi búkkfa. Tehát ha ennyi és ennyi búkkfa kilenc nap alatt, akkor világos, ugye, hogy tizenkét nap alatt viszont nem ennyi és ennyi, hanem...
— Igen, apukám, eddig én is értem, de az aránypár...
Dühbe jövök.
— Ne fecsegi bele, így nem érte... nem érted meg. Ide figyelj. Ha kilenc nap alatt ennyi és ennyi — akkor tizenkét nap alatt, mondjuk, esetleg ennyi és ennyivel több. De viszont, pardon, azért nem több mégse, mert nem kilenc kállyhámban, hanem tizenkettőben, tehát ennyivel kevesebb, vagyis ennyivel több, mint ha ugyanannyival kevesebb volna, mint amennyivel több... Itt ugyanis az aránypár... az aránypár...
Egyszerre világosság gyúl az agyamban. Mint egy villámcsapás, úgy ér a Nagy Megismerés, aminek hiánya húszéves korom óta lappang és borong bennem — úgy van, most rájöttem!... Nincs kétség — akkor... ott... egészen nyilvánvaló — úgy van, nyilvánvaló, az apám se értette ezt a példát!

Lopva a Gabira nézek. Gabi közben észrevétlenül kinyitja a történelemkönyvet, és most fél szemmel azt a jelenetet nézi egy régi képen nagy kéjjel, ahogy Kínizsi Pál két törököt döngöztet.
Nagyot ütök a kobakjára, csak úgy csattan.
— Nesze!... Majd boldog leszek itt kínlódni veled, mikor nem figyelsz! — Gabi bög, mint a két török együttvéve.

En pedig megkönnyebbülve ugrom fel, és a múlt kódén keresztül egy arc rajzolódik elém — az apámé, amint nagyot üt a kobakomra, vígan és megkönnyebbülve, mintha azt mondaná: „Add tovább a fiadnak! Ennek már elég volt!” és fűtörésze, zsebre dugott kezekkel, vígan indul el a sír felé, ahol egészen mindegy, hogy hány nap alatt ég el kilenc köbméter búkkfa és hatvan-hetven év élet.

En pedig megkönnyebbülve ugrom fel, és a múlt kódén keresztül egy arc rajzolódik elém — az apámé, amint nagyot üt a kobakomra, vígan és megkönnyebbülve, mintha azt mondaná: „Add tovább a fiadnak! Ennek már elég volt!” és fűtörésze, zsebre dugott kezekkel, vígan indul el a sír felé, ahol egészen mindegy, hogy hány nap alatt ég el kilenc köbméter búkkfa és hatvan-hetven év élet.

MÓRÉ MIHÁLY • MAGYAR UGARON

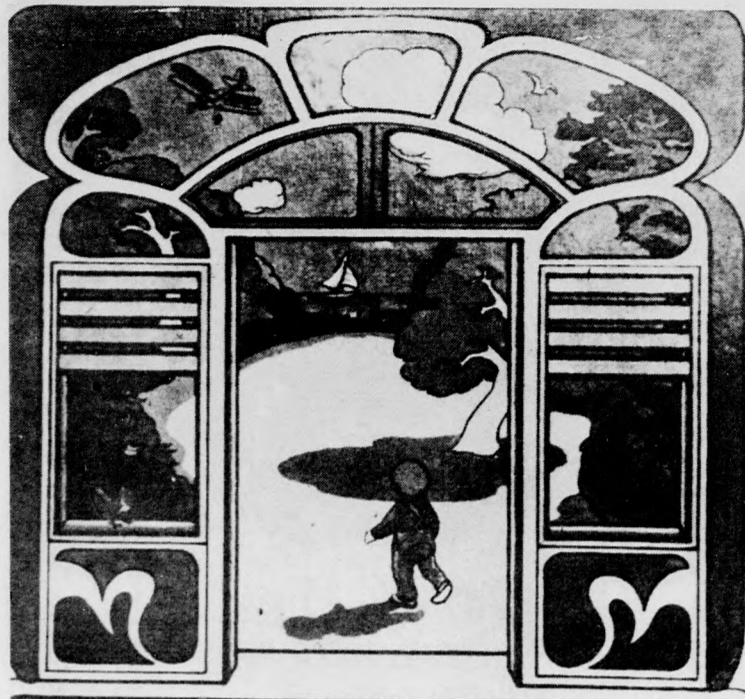
MENYHÁRT JÓZSEF RAJZA

A Tűz márciusa

Fiatalkönyvtára

KISS DÉNES

Mesélnek a fák

ÚJ KÖNYVEK

A Kossuth Könyvkiadó újdonságai közt említést érdemel Tamás Ervin riportkönyve, a Búcsú a cigányteleptől, amelyet Révész Tamás művészi fotói illusztrálnak. Nagy László John F. Kennedy emberi-politikai portréját rajzolja meg gazdag előtanulmányok alapján; a könyv alcíme: Illúziók és valóság. Érdekes témával foglalkozik Gergely Jenő összefoglaló munkája A politikai katolicizmus Magyarországon (1890–1950) című monográfiája. Átdolgozott, új kiadásban látott napvilágot a Népszerű történelem sorozatban hazánk legújabbkori történetének egyik legsúlyosabb szegényfoltjáról tudósító hiteles krónika, Rozsnyói Ágnes A Szálasi-puccs című könyve. Kitűnő összefoglaló az 1919-es Magyar Tanácsköztársaságot külföldi segítséggel vérbefojtó fehérterror első éveiről Pölöskei Ferenc könyve, a Horthy és hatalmi rendszere (1919–1922). Az ideológia és a gazdaságelmélet fejlődését vázolja fel — Göncöl György utószavával — Maurice Dobb: Az érték és a jövedelemelosztás elméleti című tanulmánykötet. A Lenin összes műveinek befejezéséhez közeledő második kiadásához, a kötetek gyakorlatiasabb forgatásához ad hasznos segítséget Lenin műveinek bibliográfiája, amelyet Tóthné Szendrényi Jolán állított össze. Ismét megjelent Barta Sándor Aranyások című híres regénye.

A Gondolat Könyvkiadó a Szemlel szemben sorozatban jelentette meg Staud Géza Max Reinhardt című kötetét. Jurij Lotman munkája a Filmszemiotika és filmszétika. Újból napvilágot látott az első ki-

adásakor is már oly nagy sikert aratott A festészet felfedezése című kétkötetes összefoglaló mű, René Berger tollából. A sok színes illusztrációt is tartalmazó mű első

bartha sándor

arany-
ások

kossuth

kötete A látás művészete, második kötete A megítélés művészete címet viseli.

A Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó a Képes történelem sorozatában jelentette meg a Magyarország 1919–1945 közötti történetét népszerűen, de ugyanakkor történelmi hitelességgel ábrázoló kötetét; a Fortélyos félelem igazgat szerzője Fekete Gyula. A könyvesboltokba került Edith Nesbit ifjúsági regénye, Az elvarázsolt kastély Würzt Ádám illusztrációival. Demény Ot-

tó gyermekverseinek kötete: A kókutya; Fehér Klára gyermekregénye: De igazán tud repülni a karoszek! Kiss Dénes meséit tartalmazza a Mesélnek a fák című kötet; Kormos István gyermekregénye A Pincérfrakkt utcai cicák; Mátyás Iván ifjúsági regénye az Arnold, a bálnavadász. Újból megjelent — Dömötör Tekla válogatásában és szerkesztésében, valamint utószavával — Az aranyláncon függő kastély, ez a remek francia, olasz, spanyol és portugál meséket tartalmazó antológia. Szintén új kiadásban jelentette meg a Móra az Így élt Lenin című életrajzot, Koroknay Zsuzsa munkáját. A Kosmosz szerkesztőség gondozásában látott napvilágot Szőnyi Sándor: Hatodik földrészt című regénye, a Galaktika című tudományos-fantasztikus antológia 24 kötete (összeállította és szerkesztette Kuczka Péter). A Fialok könyvtárában két új kötet jelent meg. Az 1918–19-es magyar forradalmak irodalmából ad változatát a Tűz márciusa című antológia József Farkas szerkesztésében és utószavával. Világhírű könyv a másik: Fjodor Gladkov Cement című regénye, Bakcsi György utószavával.

A Medicina Könyvkiadó gondozásában sokadik, átdolgozott kiadásban látott napvilágot Hirschler Imre: Szülőszoba, tessék belépni! című népszerű könyve, amely a könnyű terheség, a fájdalom nélküli szülés problémáival foglalkozik és függelékként ismerteti a terhes nőnek, valamint az anyának, illetve a gyermekét egyedül nevelő apának járó kedvezményeket is.

Balipap Ferenc versei

KAROD, HA RINGAT

haromat fátylára csillagok
szelet hasít a fű
összetett tenyér szerelem
arcod hegedű

öleléseid partjai
fénynyitó hajnal éhe
hátad alatt a tenyereim
gerinced ég-e

lefeleztem a muzsikát
erről a sanda tájról
s bögve várlak mint barom ha
üres a jászol

válik örökké pillanat
hullám fordul kavicsnak
megtálotul a csillag is
karod ha ringat

REMÉNYRŐL – ÉS AMI SOHA

ágas virágos itéleterdő —
épig-suttyant pipacs-ostor
csapásai a csillagok

véraláfutás életünk lehet
mézkupák biccenése
két véletlen isten vadásztorán

kő robot víz szeli
képek
a megtörténhető
reményről és ami soha

csóklok odavarrva a szájra
éjszaka-csonkok
árnyéka után öltöző öröm

remegni kezd egy almavirág
szél szava ének
ebben a csodáragombolt időben

nincs szék amire ülünk
nincs ordítás parola
csak távolra fagyó léptek

inged ropogó hó
varjúkarmolás szemed alja
te még elérhetsz valameddig

JÓKAI MÓR VISSZAKÜLDI AZ OPERAJEGYEKET...

EGY MŰGYŰJTŐ JUBILEUMA

Nyolcvanötödik születésnapja alkalmából felkerestük Kun Imrét; Bartók Béla, Kodály Zoltán, Szigei József és Casals budapesti impresszióit, hangversenyrendezőit. Mint műgyűjtő mindmáig kölcsönöz kiállításokra relikviáiból.

IRODALMI RITKASÁGOK

— Gyűjteményem alapja még gyermekkoromból való — mondja Kun Imre. — Baján éltünk és egy napon édesapám Mikszáth Kálmántól kapott levelet. Nekem ajánlotta. Attól kezdve rajongtam a nagy írók kéziratáért. Kézirataim vannak Thomas Mannról, budapesti tartózkodásának idején előadását kellett volna lebonyolítanom. Az akkori igazgató elhárította közreműködésemet a megrendezésében. Írt nekem Franz Werfel, Conan Doyle és H. G. Wells. Móra Ferencnek két levelét őrzöm, Bródy Sándor, Molnár Ferenc éppen úgy szerepel gyűjteményemben, mint Jókai Mór. A nagy mesemondó Párizsból írta ezt a levelet Révai nevű kiadójának, aki két operajegyet szerzett neki. A levél szövege: „Köszönettel visszaküldöm a két operajegyet, mert nem tudom felhasználni. Feleségem ugyanis nem jól érzi magát.” Tompa Mihály egyik levele így szól: „Kedves kurrátor uram. Vettem a 100 új frt-t. Most éppen jókor jött, mert azóta talán el is költöttem volna.”

BARTÓK-LEVELEK

— Bartók-leveleimet a Bartók-archívumnak adtam át. A Széchényi Könyvtár zeneműtára, valamint az archívum kapta a szocialista országok Bartók-cikkeinek másfél évtizedes gyűjteményét. Ezenkívül 3000 hangversenyműsört 1918-tól 1948-ig. A zenei gyűjteményem legszebb darabjai közé tartozik Pjotr Iljics Csajkovszkij nevéjére, Liszt Ferenc és Wagner közös autogramja, Igor Stravinski három levele, Maurice Ravel rádiószereződéséről szóló írása. Kodály számtalan levele és előadásainak kézírásos szövege van nálam. Mint koncertirodai vezető jutottam Pablo Ca-

sals, Bronislaw Hubermann, Emil Sauer, Yehudi Menuhin, sőt a sztratoszféra-repülő Piccard leveléhez is. Leveleztem Rabindranath Tagore hindu költővel és Stokowskival. Fél évszázados barátság fűzött Szigei József hegedűművészhez s tőle is sok dokumentum van birtokomban. Klemperer karmestertől Anday Piroska énekesnőig sok művész nevé tudnám felsorolni... Gyűjteményem egyik legféltettebb darabja egy Rodin-rajz és Bruno Walter emigrációs levelei.

ZENEI BÉLYEGEK

— Gyűjtöm a plaketteket, amelyek zenei vonatkozásúak. Megszerzem valamennyi zenei verseny plakettjét, húsz nemzet zenei bélyegeit a hozzávaló aláírásokkal, levelekkel, első napi bélyegzővel és zárbélyeggyel. Ez a különlegesen ritka összeállítású gyűjtemény már több kiállításon szerepelt nemcsak idehaza, de külföldön is.

— Legközelebb hol láthatunk valamit a Kun Imre-féle ritkaságok közül?

— A Dohnányi Ernő születésének 100. évfordulója alkalmából rendezendő emlékkiállításra a Nemzeti Múzeum dísztermében. Dohnányi amerikai éveiből valók a különféle levelek és szerződések. Ezek közül egyet idézek. A zeneszerző, zongoraművész és karmester az egyesült államokbeli tallahassee-i egyetemen tanított. Onnan írta Andrew Schulhofnak, magyar származású menedzserének: „Egy pár személynél megjegyzéssel visszaküldöm a mellékelt kritikát. A bácsi mindenestre nem jóindulatú. Érdekes, hogy ezek a »modernek« mennyire dühösködnek, ha valakinek, aki nem tartozik hozzájuk, sikere van. Már rég akartam megírni, hogy a New York-i Union (A zeneművészek szövetsége. A szerk.) milyen rondán viselkedik. A Minneapoliban játszott Mozart-koncertről se engedik meg, hogy tape-t (magnótekeres-felvétel) adjanak nekem. Úgy látszik ritkán van úriemberekkel dolguk. Ölel Ernő.”

Kristóf Károly

Akikről Debrecen utcáit elnevezték DOMOKOS LAJOS

Debrecennek az Alföldi Nyomdával szemben levő, a Böszörményi útból nyíló utcáját Domokos Lajosról nevezték el. Domokos Lajos 1728-ban született Debrecenben. Kollégiumi tanulmányainak befejezése után német és holland egyetemeken tanult tovább, megismerkedvén a felvilágosodás eszméivel. Egész életére eljegyezte magát a haladással, s mint európai műveltségű ember tért vissza szülővárosába, ahol 1751-ben, 22 éves korában már városi jegyző lett, 1774-ben pedig a város főbírája. Olyan időben, amikor a magyar nemzeti nyelvet és függetlenséget a Habsburgok részéről a legnagyobb veszedelem fenyegette. II. József németesítő nyelvrendelete a magyarság létét gyökerében támadta meg. A császár a törvénykezés, a közép- és felsőoktatás nyelvét németre akarta tenni, mely törekvés az izmosodó nemzeti mozgalom részéről a legteljesebb ellenállást váltotta ki. Herder jóslata lebegett a nézést fölött, mint sötét felhő: „A magyarságnak néhány század múlva tán már a nyelvét sem fogja ismerni a világ”.

Ebben a helyzetben Domokos Lajos főbíróként volt bátorosága olyan rendelet kiadására, mely szerint a városi tanács nem tehetett német nyelvű felterjesztéseket még a legfelsőbb kormányhatóságokhoz sem. A vakmerő rendelkezésnek országos visszhangja támadt és 1786-ban Domokos Lajos főbírói tisztségéből elmozdították. A száműzött Domokost Bihar megye fogadta be és biztosított számára megfelelő munkaterületet. „Rebellis” írsaival erősítette a jozefinizmus ellen küzdők tábort, „Bihar megye tolla” néven vált közmertté.

Közben a nyelvi-nemzeti mozgalom, mely eredetileg kultúrreformkés megtestesítője volt, átcsoportosult a politika síkjára is. A nemzeti nyelvhez való ragaszkodás segítette a magyarságot a Habsburg-gyarmatosítással szembeni ellenállásban. Széles körben bontakozott ki a nemzeti öntudatosulás gondolata. Vihar volt készülődésben. Bihar megye haladt az ellenzék mozgalom élvonalában, ahol a nemzeti ellenzék Domokos Lajos köré tömörült. Ő szerkesztette a híres reprezentatívot, mely a magyarság ellenzék hangulatának kifejezője volt, s óriási visszhangra talált.

1789-re felborult az európai egyensúly, küszöbön állott a francia polgári forradalom, s a nemzeti ellenállás győzött Magyarországon: II. Józsefet a kül- és belpolitikai események 1790. január 28-án, az utolsó tollvonás megtételével, visszavonulásra kényszerítették, a jozefinizmus megbukott. II. Lipót trónra lépésével a rendek ismét országgyűlésre sereglettek. Bihar megye egyik követe Domokos Lajos volt. A légkör megenyhült, s 1790-ben Debrecen városa Domokos Lajos ismét főbírájává választotta. Megválasztást küldöttes adta tudtára, de ő ezt a megtiszteltetést nem fogadta el. Közönséges levélben fejezte ki „a nemes Tanács és a nemes Communitas” iránti háláját, s egyben meg is indokolta visszautasító magatartását: „Már megöregedtem, nincs azért egyeb hátra, hanem hogy bírói hivatalom letegyem, de mindenkor az leszek a városhoz, aki voltam, ott leszen az én szívem mindenkor”.

Elbúcsúzott hát végképpen a főbíróskágtól, de nem utasította vissza a Kollégium főgondnoki tisztségét, s a különböző tanügyi bizottságok tagságát. 1796-tól egy 3 tagú bizottság élén gyakran megjelent a kollégiumi tanórákon, figyelve és bírálva a tanárok pedagógiai munkásságát, s kutatva a kiemelkedően tehetséges tanulókat, hogy azok számára külföldi tanulási lehetőséget biztosítsanak. (Budai Ézsaiás, Sárospál, stb.) Az elavult pedagógiai módszerek szigorú bírálójában, az oktató-nevelő munka reformatorában a kollégiumi tanári kar ellenséget látott, mint Hatvani István és Sinai Miklós is. A diákoknak Voltaire szellemétől megérintett csoportja azonban Domokos Lajos mellett tört pácát.

Mélyítette Domokos Lajos és a paptanárok közti szakadékokat az is, hogy Domokos az 1770-ben megjelent első debreceni tantervet, a kollégiumi „Methodus”-t elavultnak bélyegezte, keményebb fogalmazású reformokat kívánt és szíves harcba kezdett a kollégiumi oktató-nevelő munka modernizálásáért, sőt a világi elemek főfelügyeleti jogát akarta biztosítani a Kollégiumban. Új tanulmányi rendszert dolgozott ki a Kollégium számára: az Ordo Studiorum-ot, melyet a tanári kar elvetett, de az egyházkerület elfogadott. Legnagyobb ellenfele az óriási tudású Sinai Miklós volt, aki mint a régi rend megtestesítője, szertelen volt a tanítás területén, s a papági korlátlan hatalmát vitatta az iskolában, s ebben a küzdelemben el kellett buknia.

Domokos Lajos legnagyobb érdeme a magyar nyelvnek a debreceni református főiskolába való bevezetése. Ribiny József egyháztörténész már 1751-ben hangzott a javaslat, hogy törhető legyen a magyar nyelvnek a latin nyelv kedvéért való elhanyagolását, Bessenyei György is azt írta, hogy nincs nevének a népeknek, mely nem el anyanyelvével, s „egy nemzet sem teheti magáévá a bölcsességet, valaméddig a tudományokat a maga anyanyelvébe nem húzta”. Decsy Sámuel hirdette, hogy a nyelvi egység ahhoz is hozzásegíti a nemzetet, hogy szilárdan meg tudjon állani a hazát birtokukba kerített idegenekkel szemben. Domokos Lajos az ő nyomdokaikba lépve ültette át az elméletet a gyakorlatba a debreceni Kollégium falai között, ahol emberemlékezet óta latin nyelv hangzott, hiszen latin volt a törvényhozás, a közigazgatás, az egész állami élet nyelve is, elzárva a tudás, a műveltség közkinccsé tételének útját. Ezért volt roppant jelentősége annak, amikor Domokos Lajos az 1797. április 24-i egyházkerületi közgyűlésen előterjesztette a magyar tannyelv bevezetéséről szóló indítványát. Ellenfelei a felforgatót, a tudomány várát esztelenül rombolót, a hagyományok lábál tipróját látták Domokosban, még Sinai Miklós is a műveletlenséghez, parlagiassághoz vezető utat látta a magyar tanítási nyelv bevezetésében. Az ellentábor a diákságot is e reform ellen akarta hangolni, de kevés eredménnyel. Am Domokos Lajost, ezt a roppant műveltségű, haladó gondolkodású, puritán jellemű, de vasakarutú embert, a merész újtót, a magyar nyelv apostolát semmiféle ellenszerveződés nem tudta útjáról letéríteni. Csak a kitűzött célt látta szeméi előtt, lepergett róla mindenféle vádaskodás, s inkább törött, de nem hajlott. Kitartó, szívós harcának eredménye lett, erről tanúskodik a nevezett egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyve: „Felolvastván az itt lévő Collegiumban tanító Tiszteletes Professor Uraimék Írása, melyben előadják azokat a tudományokat, amelyeket a múlt oskolai felszűntetésben tanítottak: ennek alkalmosságával Domokos Lajos úr felhozta Tiszteletes Professor Uraiméknak arról való emlegetődzését, hogy akármely világos deáksággal is igyekeznek élni a tanításban, úgy tapasztalták, hogy sokan a dolgokat vagy meg nem fogják, vagy pedig nem eléggé értik és emiatt a tanításban úgy, amint kívánják, nem haladhatnak.” A latin tannyelv tehát — az egyházkerületi közgyűlés megállapítása szerint is — nem érte el a kitűzött célt az iskolában. Ettől a megállapítástól már egyenesen vezetett az út Domokos Lajos javaslatának egyhangú lelkesedéssel való elfogadásához, s az alábbi határozat hozatalához: „Tiszteletes Professor Uraimék a közelebbi május első napján kezdődő oskolai esztendőjő fogva általjában mindenféle tudományokat magyar nyelven tanítsanak”. Ezek a szavak, ez a határozat jelentették a debreceni Kollégiumban a magyar nyelv diadalát. A debreceni Kollégium — Domokos Lajos kezdeményezésére — fej százzal előzte meg a magyar nyelv bevezetésében a pesti egyetemet.

Domokos Lajos azonban nem állt meg félúton. Megértve az idők szavát, kiadta a jelszót: „Jogakadémiát Debrecennek!” A református egyház ki is monotta határozatilag a jogakadémia megvalósítását, s Széplaki Pál, a jog és statisztika tanára 1800-ban már elfoglalta debreceni katedráját. A filozófiának is Domokos Lajos adatott képviselőt a Kollégiumban.

A hatalmas tölgy 1803-ban dőlt ki. Egy zokogó város kísérté a Dobozi temetőbe. Sírfeliratát Budai Ézsaiás készítette el: „Itt nyugszik Domokos Lajos, kit Magyarország javára Debrecen szült, számtalan érdemei az egész hazában tiszteletre méltóvá tevők. Soknak siralmára hunyt el, de senkinek nagyobb siralmára, mint Debrecennek.”

Dr. Nyakas László

SAKK

A Szicíliai védelem egyes változataiban világos gyakran áldoz tisztelet d5-ön, illetve b5-ön a támadás érdekében. Ezek többnyire intuitív változatok. A versenyzők érzései áldoznak, nem számítják ki a változatokat, hanem bíznak abban, hogy a játszma matt-támadással ér véget, illetve azt sötét csak súlyos anyagi áldozattal tudja elhárítani. Az alábbi játszmaiban világos tisztelet áldozattal hatalmas bonyodalmat idéz fel, és sötét nem tud sikeresen védekezni.

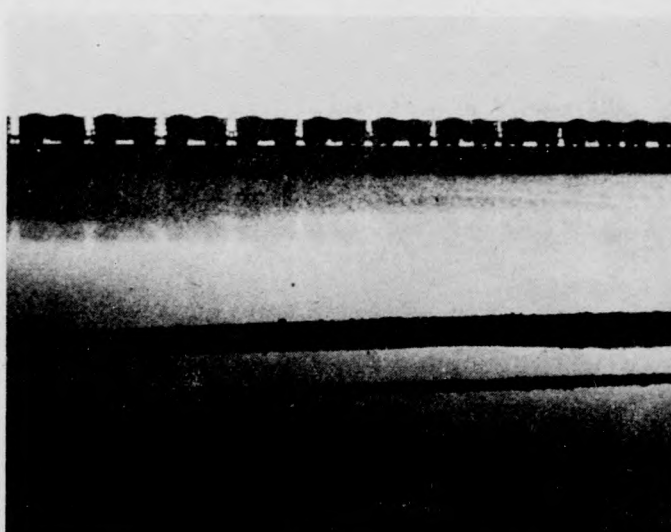
Guszev—Zsuravlev
1976., Szovjetunió
Szicíliai védelem

1. e4, c5 2. Hf3, d6 3. d4, cd4: 4. Hd4; Hf6 5. Hc3, a6 6. Fg5, e6 7. f4, Fe7 8. Vf3, Vc7 (A Szicíliai védelem egyik legelőkelőbb változatát választották a versenyzők. Gyakran előfordul ebben a változatban a 8... Vb6!? lépés is. Világos gyors fejlődésre törekszik, hogy azonnal támadásba lendüljön a sötét király ellen.) 9. 0-0-0, Hb7 10. Vg3 (A másik lehetőség itt g4, ami a királyszárny gyalogroham kezdetét jelentené.) 10... b5? (Alighanem hiba, a szokásos folytatás ezen a helyen 10... h6, illetve 10... Hh5. Most világosnak alkalma van tisztelet áldozattal megzavarni az állást.) 11. Fb5! (Ebben a változatban ez a tisztáldozat mindig kitérő esélyt jelent világos számára, ugyanis a sötét király közepén reked és könnyen támadható.) 11... ab5; 12. Hdb5; Vb8 13. e5! (Fontos vonalnyitó lépés.) 13... de5; 14. fe5; He5; 15. Bhe1; Hed 7 16. Ff4, Vb7 17. Fd6! (Világos minden figurája támad, sötét azonban nem tudja biztonságba helyezni királyát és fejlődni sem tud. Most még az e vonalat kell megnyitni.) 17... Ba6, 18. Hc7+, Kf8 19. Fe7+, Ke7; 20. He6! (Újabb tisztáldozat! Az e vonal megnyitása lehetővé teszi világos számára, hogy újabb tiszteket vessen harcba.) 20... Be6; 21. Be6; Ke6; (21... fe6-ra Vg7 azonnal dönt.) 22. Be1+, Kf5 23. h4! h6 24. Vd3+, Kg4 25. Vh3+ Kh5 26. Vf5+, g5 27. hg5; Vg2 (Sötét lépéseken keresztül lépéskényszerben volt, a fenyegető mattot el tudta odázni, sőt most úgy tűnik, hogy a vezér a király segítségére siet!) 28. He2! (Ez a huszármanőver döntővé fokozza világos támadását.) 28... Hd5, 29. Hg3+, Kh4, 30. Be4+, Kg3; 31. Bg4+, Kh2 32. Bg2+, Kg2 33. Vd5+, Vh3 34. gh6; f6 (Sötét a matthalóbból csak vezérvesztés árán tudott szabadulni, de világos mozgékony vezére és szabadgyalogja ellen nincs védelme.) 35. h7, Hf8 36. Vf3, Kh2 37. Vf6; Bh7; 38. Vf8 és sötét feladta.

Filip Tibor
sakkmeister

RITMUS · RITMUS · RITMUS · RITMUS

KERESZTREJTVÉNY

A CSILLAGOKHOZ

MOTTO: Kosztolányi Dezso: A csillagokhoz című verséből idézünk.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13					14			15			
16		17		18			19		20		
21	22		23			24		25		26	
27		28		29		30		31		32	
	33		34		35			36			
37	38			39			40				41
42			43					44			
45		46				47		48			
	49			50		51		52			
53	54			55		56		57		58	
59		60		61		62		63		64	
65		66		67		68		69		70	
71			72			73		74		75	
						NY		CS			

VISSZINTES: 2. Az idézet első része. (Zárt betűk: L, O, O, A, M.) 13. Becézett női név. 14. Középen mállik. 15. Méreg is, gyógyszer is. 16. Buzdító szócse. 17. Az idézet negyedik része. 20. Nagyon idős. 21. Német, portugál és kam-bodzsai gépkocsik jelzése. 22. Milliő része. 24. Kellemes látványt nyújtó. 26. EO. 27. Megalkot, létrehoz. 29. Az időjárás-jelentésben szereplő szó. 31. Program. 33. A megteendő út. 35. Az eső következménye. 36. Határozórag. 37. Cabet, utópista kommunista társadalmának neve. 40. Nem használt fel. 42. Megállapít. 43. Az idézet harmadik része. (Zárt betűk: Z, V.) 44. Anna idegen változata. 45. Kárt okozó. 47. Nyújtani. 49. Osztrák, román és zambai gépkocsik jelzése. 50. Bangkok része. 52. Járom. 53. Írásmű vagy beszéd tárgya. 55. Jól látható helyre tesz. 57. Szomszéd ország nagyvárosa. 59. Afgon vezgyeje. 60. Azzsiai állam neve eredeti írással. 62. Komárom megyei község. 64. Róza bejese. 65. Igézőtő. 67. Rendház. 70. Régi római pénz, ford. 71. Fiatal ökr, névelővel. 73. AHA. 74. Kis bárányok.

FÜGGŐLEGES: 1. Az idézet negyedik része. (Zárt betűk: M, G, D, Z, E, G.) 2. Ugetés közismert idegen szóval. 3.

Népszerű ifjúsági lapunk névből. 4. Látás, látvány franciául. 5. Község Kapuvár közelében. 6. Színházban a telt házat így is nevezik. 7. Világos angol sőr. 8. Egyesület ügyeit intéző személy. 9. Kicsinyítő képzőpár. 10. Azonos más-salhangzók. 11. Mutatózó, népies formában. 12. Meleg fehérnemű. 13. Össze-vissza lép. 19. Jég, németül. 22. Az idézet második része. 25. Kikötőhid. 28. A lőfegyver tartozéka. 30. Durván ráta-pos. 32. Gyorsan, nehezen érthetően elmondó. 34. Könnyen olvadó és égo szerves anyag. 36. Nőgrádat megyei község. 38. Udvariasan felszólít. 39. Fél hanggal leszállított A hang. 40... kulpázik, hibá-ját beismeri, mentegetődzik. 41... ales, évkönyv. 46. Nagy to a Szovjetunióban. 48. Mint a vízszintes 20. számú sor. 50. Fiatal nő. 51. Kossuth-díjas színműsor (Ilona). 54. Kifejtett. 55. KOO. 56. Vízet szolgáltató berendezés. 58. A legnagyobb földrés. 61. Az eszkimók baja, ha ez kevés, ford. 63. Becézett férfi név. 66. A szarvas nősténye. 68. A villamos ellenállás mértékegysége. 69. Főnévi igenév képzője. 75. Libanoni gépkocsik jelzése.

BEKÜLDENDŐ: július 6-ig a vízszintes 2., függőleges 22., vízszintes 43., 17. és függőleges 1. számú sorok megtéjtése.

OT

A hír műve

A díszítésnek, a kon, Dányon, Tápó, Tóalmason — a Bud-ven—hatvan kilométeres vakban — régi há-iteni asszonyok a k-ípánok, muskátlik, zát motívumából h-ket, hetyke főkötő munkájuk a kézimű-akat anyáktól örökl-ükön sajátítják el, k-kerülő csodálatos fin-ek, gobelinok, sok-roma, London ragy-kevel ajándéktárgy-
— Az 1920-as évek-eken a környéken a-ponit, a tihmizés —-né, a Gobelin és-zet előknöje. —-társai munka mel-órát töltnek kézm-eg a szabadban, a- a világos tornacók-öltések — egy név- százhuszonöt—három- különleges árnyalat- sen igénybe veszik-
Az asszonyok sz- munkáikat, a stílzá- kat, püderdobozok- csengőhűzőket, falik- szöveteket veszi át- személnél több himző- nak. A budapesti k- a Svájcól importá- hernyőselem alapa- csaországi DCM gy- számukra festett, pa- nállal.

Sokan talán el- egyszerű falusi lár- kezemunkák azok a- mintájú bútorárkít- pek, amelyek flam- menyel után készül- méretű faliképiök- terítők, amelyeknek a skandináv orszá- sult Államokban, Az

Akik az alak- steackek esznek. steackek sütnék. E minden nap steack- hégik, és azonos- bakban 6 variáci- steack elkészítését

Az USA-ban, és Németországba- zeti eledel! — nek s

A jó steack nem- tehádt nem baj. „márványos”, me- hús.

Az elkészítend- utolsó percben t- lesz igazán ízlet- legalább egy óráv- pal előbb jól bed- jat ízesítjük. A- gekkel, pl. petre- gerezd fokhagym- szonyok a steack- edényben jól elő- zett olajat tároln-

A steack sütés- vaslábat haszná- jó forrónak kell k- húst beletesszük, zódnak, s ezáltal- saftjából. A beo- ször mindkét ol- sütjük és csak ez- a sütéshez szük- A kész jól megsü- juk fel rögtön fo- veset pihenni. Elő- majd később k- készre a húst.

Ha a hús fels- jelentkezik, ford- juk meg, amíg a- jelennek meg a- szép rózsaszín a h-

Hétfő fűszer

Hozzávalók: 2- vastag hús (15—- zsöléséhez olaj, ill. olaj sütéshez, olajjal bedörzsölt- basba, süsse 1— oldalát. Öntse hoz-

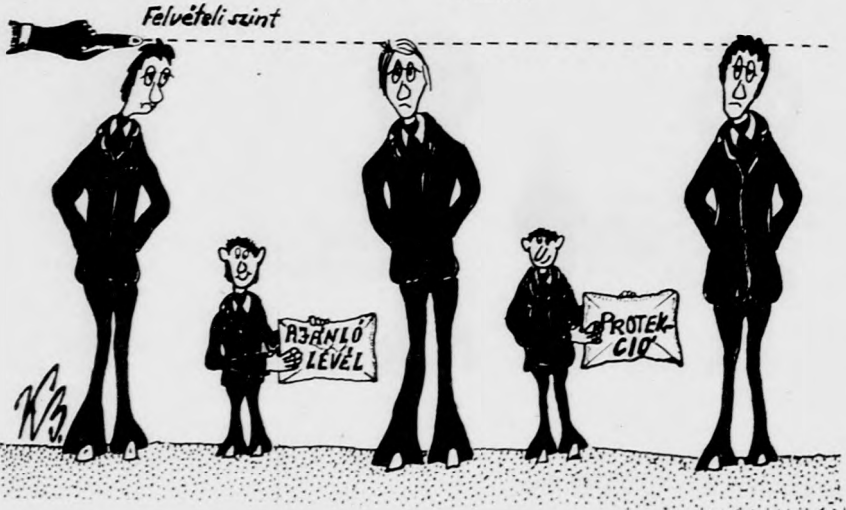
Karikás

TÉVEDNI EMBERI (?) DOLOG...

A Kálmán téri közlekedés megjavítására

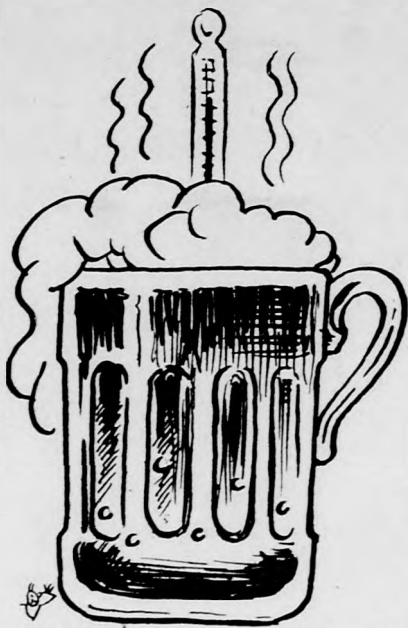
EZT NEM AJÁNLIJK...

Új megoldás, halálbiztos, Városunk így nem lesz piszkos.

RUHÁZATUNK VÉDELMEBEN...

...MERT HIDEGEN ÜGYSEM KAPHATÓ

Rimes-rémes helyzetjelentés

Hőségben a várost jártam, Hideg rázott, mikor láttam: Ketten-hárman aszfaltotkakt. Négyen-ötven falatoztak. Ahol múltkor befejezték. Tegnap ottan újra kezdtek. Készen van egy újabb árok. Betemessék, arra várok. S jönnek újabb fúrógépek. Járdat fúrnak, melyek épek; Nézegetem forró fejjel. Mit művelnek fúrófejjel. Ha a Posta kábelét fektet. Vízművekkel nem egyeztet: Egymás után ásnak árkot, Járókelő szórhat átkot! Gázosok sem estek fejre, Jönnek ásni arra a helyre... És a napok gyorsan szállnak, Az emberek meg-megállnak, Csodálkoznak, nézegetnek, Bofladoznak, hasra esnek. Törmelékek, hepehupák (Vigyázz! Bele ne ess, pupák!) Göröngy, gödör, hírül adják: Ezt a szakaszt — abbahagyják...

Melegen ajánljuk..

Várkonyi

Melegen ajánljuk

Attól a nemes gesztustól vezérelve, hogy városunk idegenforgalma fellendüljön — úgymond idecsalogassuk a kíváncsi és mellékesen konvertibilis valutával is rendelkező külföldieket — megalakult a Nyári Üdültést Szervező Információs Testület; röviden a NYÜSZIT. A testület programjáról Veszteg Elek iroda- és listavezető az alábbi féligsem hivatalos tájékoztatást adta:

— A NYÜSZIT melegen ajánlja speciális programjait az idetevő külföldieknek és az otthonragadt bennszülötteknek egyaránt. A választék óriási, ha még az igényeket is tudnánk, akkor tényleg minden stimmelne!

— A kajak-kenu sport szerelmeseinek melegen ajánljuk az útepitőkkel kooperációban fenntartott Simonyi úti regattapálya víztükrét, mely egy-egy kiadós nyári zápor után (a tavaszi és őszi nagy esőzésekről nem is beszélve!) valóságos paradicsoma az evezés híveinek. Ne tévesszen meg egyetlen ide látogatót sem, hogy a pályát villamosok között alakították ki, mivel a sínek a víztükrön átszállva a pályabeosztást vannak hivatva jelezni. Aszályos időben a gazdaságos kihasználás végett villamosforgalom is bonyolódik rajtuk, főként azért, hogy a víz miatt keletkezett rozsdát a kerekék lekoptassák.

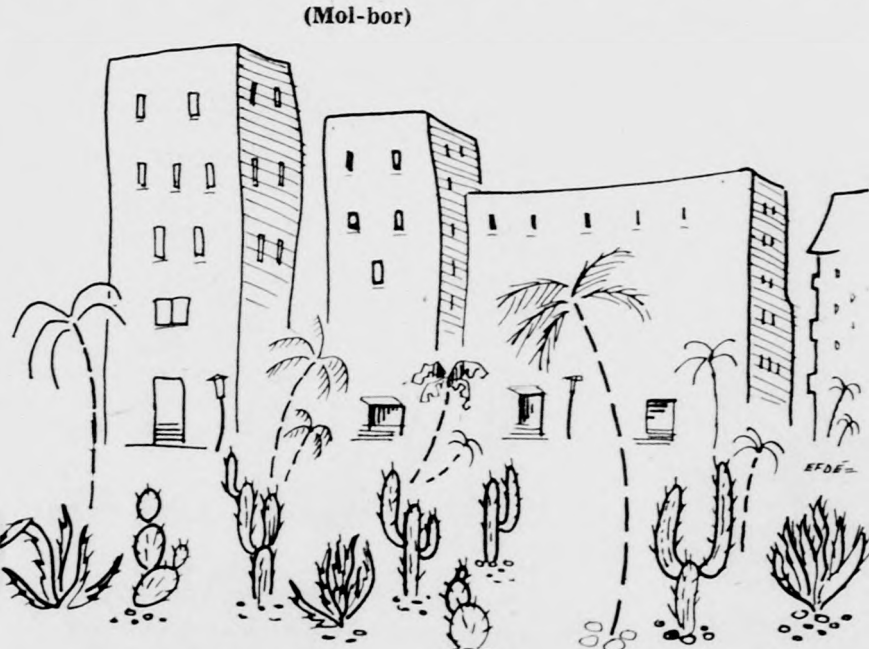
— Autós turistáknak melegen ajánljuk városunkon keresztül az „út az ismeretlenbe” programot, melyet a sűrű forgalomterelés folytán kialakult szórakoztató játékként iktattunk repertoárunkba. A játék pikantériáját külön emeli, hogy több, újonnan kialakított szakutcaink lehetőségeit kihasználva, ügyességi versenyeket is rendezünk. A forgóladásokkal, hátra és részünt menetekkel tarkított verseny győztese hivatásos roddós bizonyítványt kap, a legeredettebb káromkodásokat használó versenyzőt pedig a „Szépen, jól magyarul” című tv-adás szerkesztősége részesíti különdíjban.

— A melegtől ellankadt és eltompult reflexű autósok részére a NYÜSZIT melegen ajánlja a Simonyi ABC előtti „rock and roll” típusú útelületek igénybevételét. A magyar fordításban „lökő és rázd!” néven nevezett útburkolaton visszanyerhetik éberségüket, ezáltal még a kávézás költségeit is megtakarítják. A netalán eltört alvázakat a MÉH jutányos áron átveszi, vagy kívánságra mosott ronggyra becseréli!

— A NYÜSZIT melegen ajánlja továbbá aszkéták, fakírok és koplaloművészek számára a munkahelyeken tapasztalható nagyarányú szabadságolások miatt szabad kapacitással rendelkező üzemi konyhák, illetve az előfizetéses menüt kiszolgáló éttermek látogatását. A csupán fogyni vágyó amatőrök teljes megnyugtatóra közölhetjük, hogy ugyanúgy megtalálják majd ők is számításait, mint a fent említett professzionisták.

— Ha ennek ellenére valaki mégis úgy látna jobbnak, hogy nem a NYÜSZIT, hanem a megszokott idegenforgalmi cégek ajánlatait vállalja, ám tegye. Mindenestre magára vessen, mert ha netán csalódna és emiatt testületünknel keresné ezeket, már késő lesz és akkor nem cégünk, hanem a mélyen tisztelt delikvens lesz az, aki NYÜSZIT.

Itt a fagyalatszezon

(Mol-bor)

(b-gy)

FŐ A FANTÁZIA

CSAK VEDD LE TE IS, HA MELEG!

Egészségügyi tanácsok

HASZNOS MOZGÁSOK KÁNIKULA IDEJÉN

JEGTÁNC NYELVTRENINGGEL. — Készítsünk jégkockákat hűtőszekrényünkben, helyezzük őket egy laborba és óvatosan álljunk rájuk váltott lábakkal. E művelet természetes velejárója a sziszegés és nyelvöltögetés, ami kettős haszonnal jár: 1. gyakoroljuk az „sz” hang ejtését (ha eleget gyakoroltuk, jelentkezhethetünk a tévébe sportriporternek), 2. nyelvünk mozog és erősödik, aminek pályánkon látjuk hasznát (előlépés, karrier stb.).

KÖLDÖKNÉZÉS. (Jóga gyakorlat.) — Árnyékos helyen (iroda, erdő, jégverem) török- vagy tatárülésbe helyezkedünk, s fejünket előrehajtvá nézzük köldökünket. Pocakosok nézhetik mások köldökét is.

SZEMFORGATÁS. — Különösen a strandon ajánlatos, kiválóan fejleszti a szemidegeket. Napozópádon fekvé szemünket úgy forgatjuk, hogy lássuk a körülöttünk jövő-menő nöket. Célszerű e gyakorlatot a szájjunk edzésével összekötni oly módon, hogy félreérthető megjegyzéseket és félreérthetetlen ajánlatokat teszünk. Ha egy-egy pofont kapunk, az kitűnően hat az arcbőrünkre és gyorsítja vérkeringésünket.

NEVETŐ- (?) ÉS KARIZMOK EDZÉSE. — Olavssuk hűvös szobában a KARIKÁS-t, két kézzel mereven magunk elé tartva a lapot. Ha nevetőzmaink nem is jönnek működésbe, karizmaink mindenképpen fejlődnek az olvasás ilyen formája mellett.

Nagy Imre

PARKOSÍTSUNK ÉSSZERŰEN!

MAI SZÁMUNK MUNKATÁRSAI: BODNÁR GYÖRGY, FLASCH DEZSŐ, KATONA BÁLINT, MOLNÁR GÁBOR, NAGY IMRE, VÁRKONYI KÁROLY

Debreceni álom

